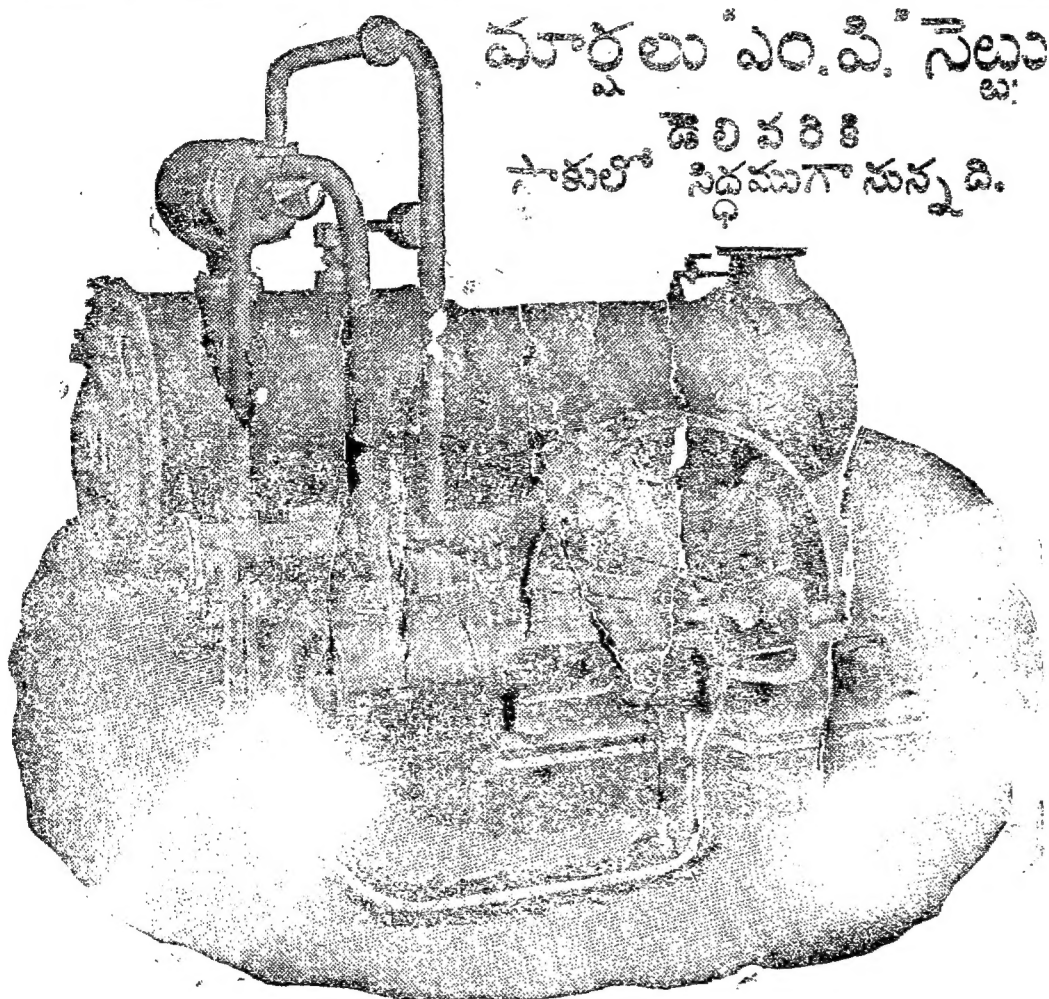

310074 ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ర వ (బ డు ను.

Vol. 3. } డెన్వ పట్టణము 1921 వ సం॥ ఆక్టోబరు నెల 11 తేది మంగళవారం } No. 157.
సంపుటము. ౮ } చు ర్క తి నా ను పం ప త్త ర ఆ త్మ జ మా స శు ధ్ధ ద శ మ రం } పంచిక. ౧౫౭

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
డెలివరీకి
సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు క్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును నాశి
నంత మాత్రమున నయముగను.
సులభ నెల 0-10-0 ఆణాలు

మోహనిత్యము

సీసా 1-కి 0-12-0

తామర తైలము

శబ్ద 1-కి 0-6-0

పండ్ల పొడి

శబ్ద 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం డిబో,

బాంబాయి - మదరాసు,

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు
మొదలగునాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' హార్తి నెట్టు
రేసుక్కి నివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1808

మార్వలు నను, షి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాశ్మీర: కలకత్తా, కలకత్తా.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2833

మీరకు అయిదుసార్లు వచ్చినట్లుగా చాలా బడలికయ్యెను నమోదునులో నైపుణ్య పెట్టిండ్లు నిండు
నమోదునులో నైపుణ్య ఈ అర్హతను యోగ్యునిగించిన నుండి శోభాభివృద్ధి నానడము యిచ్చే మనసుతో
అనంతమును ముఖమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుటకు వచ్చిన శక్తినులకు చలనమును సాంద్ర్యమును యిచ్చును.
బాకెట్ ప్రీటు ఉపయోగించుచున్నాడు. ప్రకంపనకు ఈ రెండును ప్రతి కలంబులలోను అవశ్యకము.
ఎల్లవోట్లను విక్రయించుచున్నాడు.

ఓటో మోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియాం కంపెని, 9 బండరువీధి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణ మే

ప్రాసిన తినాను ఖర్చులు కూడను ఆశీర్వాదక ఇప్పుడే మీకు
ఒక ప్రతి "శామ శాస్త్రము" కంపెనీ.

త్వరకడును!

వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందచే.

అరెంకన్ గ్రహ యావధాలయము, 28, బ్రాజ్ఘే, మదరాసు.

త్వరపడుదు. కొద్దిపేర్లుమాత్రమే గలవు.
నూటికి రూ 30 లు లాభము
The Kistna Sugar Works Ltd
ది కృష్ణాషుగర్
వర్కుస్ (లిమిటెడ్)
మచిలీపట్నము.

(1918 సం॥ ఇండియన్ కంపెనీ ఆఫ్ సుగర్స్ లిమిటెడ్
ఇంకాకాన్ఫిరమే చేయబడినది.)

మూలధనము రూ 5,00,000
పేరు 1-కి రూ 50 ల చొ॥ న 10,000 ల
పాటాగా విభజింపబడినది.

సామెచ్చెల్లించే పద్ధతులు

పాటా 1-కి రూ 10 లు చొ॥ న దరఖాస్తుతోనున్న
పాటా 1-కి రూ 15 లు చొ॥ న అల్లాటుమెంటు అయినపిదప
యున్నా, తక్కినది రెండు వాయిదాలక్రింద వాయిదాకు
పాటా 1-కి రూ 12-8-0 చొ॥ న యున్నా చెల్లించవలసి
యున్నది.

ప్రొగ్రెస్

ఫ్యాక్టరీ కట్టడములపై ప్రాధాన్యమై జరుగుచున్నది.
యంత్రములను ఆర్డరు పంపబడియున్నవి. యంత్రములు దిశం
బరునెల ఆ ప్రాంతములనుండి దిగుచుతెలుగును. ఫ్యాక్టరీ
(యంత్రాలయము) బందరులో కట్టబడుచున్నది. త్వరలోనే
ప్రారంభించబడును.

ప్రధాన—పూర్తి వివరములను గోరువారు
ప్రాప్తికై వరైరాల నిమిత్తము యీ దిగువ
అడ్రసుకు వ్రాసిన బడయగలరు.

అడ్రెస్:—నెం 11 రు తపాలాపెట్టె
(8187) మచిలీపట్నము

చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము
చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము - రసాయన ప్రకరణము
చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము బలము నిచ్చును. కాన,
శ్వాసకోశములలో మహావధము. స్వగర్భంకమును
బోగొట్టును. శ్వాసకోశములలో ఉండే రోగములను
పోగొట్టివాటికి బలము కలిగించును. శ్వాసకోశమును బో
గొట్టి బలముకలిగించును. వాతరక్తము (అనగా మోకాళ్ల
మీదను, మోకాళ్లమీదను పుట్టినవృద్ధులు, పొట్టులు)
బోగొట్టును. (మంగళ)
చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము మూత్రములనుండి వో
వములను బోగొట్టి, మూత్రమును శుభ్రపరుచును.
చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము శుభ్రములనుండి వోవ
మును బోగొట్టి ధాతువృద్ధి కలిగించును.
చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము క్షీణించినవారలకు పుష్టి
నిచ్చును. గాయముచేత కృశించినవారలకు బలము కలి
గించును. కృద్ధులయొక్క ముసలికనమును బోగొట్టి నవ
యావనము నిచ్చును. బాలరకు శరీరము పుష్టి కలి
గించును.
చృవన ప్రాశ్న లేహ్యము - రసాయనము.
వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు.
10 కులముల వల రూ 1.
40 కులముల వల రూ 2.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకవి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. యం.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్
19 హాంస్ రోడ్డు మాంటూరోడ్డు మదరాసు.
శ్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

వనావధినరస్పర్శి

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టు
టయందు శేషశక్తి గాంచినది. ధర 1-12-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చెట్టెనను రసాలాభువు
ప్రతిభుగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.
నెం 144 ఘనవాడి బొంబాయి.

పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపదము
లోకామయహర
కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగు కార్యము దివ్యవధును
వరొకటి లేదని ధారాళముగా చెప్పవచ్చును
వీటిలో ఆ ఔషధమున యే వస్తువు చేరలేదు
గావున ఆపును పుట్టిన కిక్కు మొదలకొని
వృద్ధులవరకు (పరిపక్వ) యును గంభీరములేక
నేనించవచ్చును. ఈ మాత్రలు 8 నుండి 12
రకు తాంబూలములో గాని లేక వట్టి నోటి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చున
నిద్రల నుదము అల్పము మలబద్ధము చితి
జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము కీరము
వారము, దగ్గు, పడికము వరముల నొప్పి లు

హీనత ఇంపు ఎంకా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. బల్బుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకచోట ముచ్చందము
సిన గుమస్తాలు వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
ఘోషాశ్రమి కూడ ఈ మాత్రలను నేనించి గుణమును పొగ
డు చున్నారు. 250 మాత్రలు గల సీసా 1-కి వల రూ 0.40
ఒక సీసా మొదలు 5 సీసాల వరకు పాక్షిక 0.40 ఒక సీసా
6 సీసాలను తెప్పించిన పాక్షికతో రూ 1.80
12 సీసాలు " " 2.18-0
25 సీసాలు " " 5.20

అన్ని మకాణములందు దొరకును

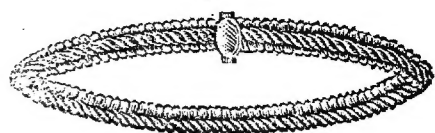
శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల

(301-594) మైసూరు
తెలలి నిలాపము - కంటిలో వైద్యము.

ముఖ్య గవనింపు.
1920 వ సం॥ ఆంధ్రనెల మొదటి
తేది నుండి ఆంధ్రనెల చూపుబడినది.
The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.
ఇప్పుడు కొత్తముగా నడుచుచున్న మిక్కిలి నవ్య
కముగాను, తత్వక గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు
చున్నాము.
హిందూ శాస్త్రమునందు జరిగిన అం
శ్చేద వస్తు ప్రశస్తిగల అన్నిటిలో బంగారు
వలేకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాము.
వై కవివ విలాసమునకు పోగొనిన
ధరలవట్టి పంపబడును.
జాండ్ల వర్తమాన్య డిపార్ట్
పర్యు
ఆయుర్వేద ఔషధముల తయారు
(388) బొంబాయి నెం 12.

ముఖ్య గవనింపు.
యోగ్యతాపత్రములు 2942
(8) కాళిలోసుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి బహు
మూలనివారికి నాకు అత్యుత్తమమైన గుణము నిచ్చినది. ఇప్పు
డు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై 8 రికి నేను నా కృతజ్ఞతా
పూర్వకమున శుభదానము చేయుచున్నాను.
బొంబాయి } కె. జాన్ సన్,
28-8-20 } రైల్వే పింఛను డిప్యూటీ కలెక్టరు

బంగారు గట్టిగొలుసు

గువరనుబంగారుతో నిండానాణ్యముగా తయారుచేయబడు
చేతి గట్టిగొలుసులు బత 1-కి తూనిక మూడు సవరాలు మొద
లు 10 సవరాల వరకు కూడ యుండును. కూలి బత 1-కి
రూ 12-0-0. ఇదేనమూనా యిదే తూకములలో బోలు గొలు
సులు కావలసి నా తయారుచేసెదము. కూలి బత 1-కి 12-0-0.

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్ట్,
పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

నృదేశ మాననిరిత వస్తువులు.

గట్టి వని! వెల సరసము!!
ప్రశస్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు
చున్న చిన్న, పెద్దసైజుల మడతచాకులు, పేనా
కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి
తయారుచేయబడుచున్న అన్ని సైజుల యిత్తడి
కప్పతాళములు, ఇనుప కప్పతాళములు, ఇత్తడి
యినుము కలిసిన కప్పతాళములు, ఇత్తడి యినుము
కలిసిన కప్పతాళములు, నుంచి తాళములతో
బందోబస్తు చేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా
సామానులు నూకర్కారమున తయారు గ
చున్నది. (2081)

ధరఖాస్తులు పంపిన ధరలు తెలుపబడు.
కర్రలకు సరసమైన కమీషన్ నియమము.
తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
"ఇండియన్ జ్యూవెలరీ" కట్టయ్య అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వైద్యపురం. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

ఆంగ్లేయ
వైద్య చింత మణి
ఆంగ్లేయ వైద్యవిధాన మంతయు ఒక్కగ బోధింప
బడి, ఆంధ్రదేశము దంతుల బ్రసిద్ధి కెందినది కొలదిప్రతు
లు మాత్రమే మిగిలియున్నవి. వెల రూ 4. వి.సి. సహ
రూ 4-10 0. (మం)
సేతుబ్రదర్సు, మచిలీపట్నం (తేక)
పోస్టుబాక్సు 61, మైలాపూరు, మద్రాసు.
తంలిలిలాసము:—**"క్యూరల్" మద్రాసు.**
పేటంటుమందులు మూలకలు పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతు
లకు కావలసిన సకలవిధ ఔషధములును తగ్గుధరలకు మావద్ద
దొరకును. సకలవిధ కాడ్డెవర్ ఆయిల్ బిడ్డలకు ఉపయోగ
పడు ఆహారములు మొదలగునవి మావద్ద స్టాకులో ఉన్నవి.
వివరములకు వ్రాయుడు. (8086)
V. M. ANNAJEE & Bros,
Wholesale & Retail Chemists & Druggists,
2/200 MINT STREET, MADRAS.

"అమృత వివిష్ణుత్ ఫలదర్శిని"
ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము
ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి పుష్కయోగకరము.
ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టినతేది, నక్షత్రము,
మొదలగునవి అవుసరములేదు. ముఖమైన తెలుగులో వ్రాసిన
బడినది. గొప్ప సర్దిపేట్లను పొందినది. వెల 1/-
ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారు ఆర్డీ నారాయణరావు
పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని
తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము
కలిగించునని నా నిశ్చయము." పుస్తకములు కలయికగా యీ
దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.
హోదవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా
2888

అపరాధ పరిశోధక మూడునవలలు మాయావి

ఈ యొద్దజిత్తునిమాయలు, ఈ కుంభకర్తుని బుద్ధిలేని పశుబలము, ఈ రావణాసురుని యొడలెలుంగని మమకారము, ఈ తాటక యంత్రులైన దానవలీల, ఈ మృత్యునాతి చూపోపని శ్వాసభావము, ఈ మృత్యుదేవత యెడలెగని వీరవిచారము మనమెన్నడును గని విని యెలుంగము. ఈ మాయావి యపరాధ పరిశోధకనవల. క్యాబింట్ బయిండ్లతో జిత్రపట శోభి తమయి వెలువడుచున్నది. తపాలఖర్చు గాక 1-12-0.

(మాయావి తరువార కథ)

మనోరమ

(నా. 821)

ఇరువురు మనోరమలు- ఇరువురును మనోరమలే కాని, యిందొకతే మనోహరిణి. మరియొకతే మహామరిణి. ఒక చోట వాధురముగ నుండవలయును. మరియొకచోట భయంకర ప్రళయ వికృతాత్మహాసము-ఒకటి మానవలీల-ఇంకొకటి దానవలీల. అన్యులముగోచకు దేవదానవయుద్ధము జరిగినది. హాలాహలము పుట్టినది. ఆకాలకూటస్వాన మనోరమ కాదు. అది నారీపికాచీయగు జామిలియా. చిత్రపటశోభిమై కాలికో బయిండులో నున్న దీనికెల పోస్తేజి కాక 1-12-0 (మనోరమ తరువార కథ)

మాయావిని

(ది. 2371)

నారీపికాచి యగు జామిలియా భయంకరసంఘటనము లిం దత్యధృతముగ వర్ణింపబడినవి. అపరాధ పరిశోధకులలో సహధారణ మేధావాలియగు జేవేంద్రహాస్యవతును, జామిలి యాను జరిగిన భయవిస్మయదీపాన పంభాషణము చేసిని తీర వలయును. తపాలఖర్చుగాక దీనికెల 0-12-0.

ఈ నవలలు మూడును చందాదారు లగువారలకు పో స్తేజికాక రు. 2-8-0 లకే పంపుము.

ఆంధ్రప్రచారణి గ్రంథనిలయము,
రాజమహేంద్రవరము.

నారీ మనోహర వత్తి పనులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము - లక్ష రూపాయలు
వంతువిలువ - ఒక రూపాయ

ఉద్దేశము

1. వేరు వేరు జాతుల మేలువరుసపత్తి మనచేశములలో పండించుట.
2. పనివాండ్రచే చేతనలను వడికించి వినిధములగు బట్ట లు నేయించుట.
3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పాడ్డికి అప్పు నిచ్చుట.
4. ప్రతివోట ప్రాంచివేర్చుచి నచ్చుటచుట్ట తయారగు చున్న నూలుబట్టలు న్యాయమైన ధరకు కొనుట.
5. నూలుగడడము, బట్టలు నేయడము అనుభవశాస్త్రాల ద్వారా నేర్పించుట.
6. లాభములో నాలుగవవంతు చేకసేవకు వినియోగ పరచుట.

విజ్ఞప్తి

ప్రతి గ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, డిపోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు కనులకుగాను జీతము కమిషను వైని యేజుట్లు కావలెను.

లక్క-రాజు -

అప్పలస్వామినాయుడు,

(3168)

స్థాపకుడు.

అంధ రాష్ట్ర జాతియోగ సంఘము

గుంటూరు: సెప్టెంబరుమాసమునకు జమఖర్చు లెక్క-

జమ.	రు. అ. పై.
వెనుకటి మొత్తం	25- 3- 0
తిలకునిధి	2070- 3-10
కోశాధిపతి	1778-12- 0
దేశాభిమాని అచ్చుఅఫీసువారివల్ల బిల్లుదాఖలా	24- 6- 0
సభ్యులచందా	69- 0- 0
శ్రీ గా. హరినర్సోత్తమరావుగారి బిల్లుదాఖలా	81- 6- 6
శ్రీ గా. రామస్వామిచౌదరిగారి	15- 0- 0
బీహారు కాంగ్రెసుకమిటీవారివల్ల	25- 4- 0
బోడి నారాయణరావుగారివల్ల	10- 0- 0
ఖర్చు.	రు. అ. పై.
విశాఖపట్టణంజ్ఞా కాంగ్రెసుసంఘమునకు ఆంధ్ర	
టకు పంపిన ప్రచారకులకు ఆద్యాన్న	10- 0-0
డిటో నెల్లూరుజిల్లాసంఘమునకు	10- 0-0
" చిత్తూరు "	10- 0-0
" కడప "	49- 0-0
అనంతపురంజిల్లాసంఘమునకు ఆపూ	500- 0-0
ప్రచారపుఖర్చు	287-15-0
పోస్టేజి	76-10-0
కాన్గ్రెస్ పు ఖర్చులు	183-11-9
తంతులు	38-13-0
కమిషన్ ఖాతాను	7-15-6
అచ్చుఖాతా	65-14-0
ప్రచారకాఖ్యక్రింద	86- 6-0
న్యాయవాదులు	935- 0-0
అఖిలభారతసంఘమువారికి	1572- 9-9
అధ్యక్షుని ప్రయాణముకు డా. సుబ్బరామయ్య	
గారికి ఆద్యాన్న	192- 8-6
శ్రీ. రామకోటిశ్వరరావుగారికి ప్రచారంకు ఆద్యాన్న	30- 0-0
చె. మె. నరసింహంగారికి డిటో	50- 0-0
ఏకా లక్ష్మీనరసింహంగారికి డిటో	25- 0-0

మొత్తము జమ. 4099- 2- 4

" ఖర్చు. 4071- 7- 6

నిల్వ. 27-11-10

గో. కీతారామశాస్త్రి.

కార్యదర్శి.

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

తిలకుస్వరాజ్యనిధి

తేది 25-1-21 లగాయితు 30-9-21 వరకు

జమలు:— కాకినాడతాలూకాలో నూలు 13131.2.9 వెద్దాపురము తాలూకానుండి. 813-8-6, రామచంద్రపురం తాలూకానుండి 163-6-0, రాజోలుతాలూకానుండి ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతియోగ సంఘమువారికి పంపించునిధి రైం 1-00-0-0 అమలాపురం తాలూకానుండి ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతియోగ సంఘమువారికి పంపించు నిమిత్తము 4000-0-0 గ్రామకాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల ప్రవేశముములు బాపతువనూలు 2023-3-0 మొత్తము 21131-4-3

ఖర్చులు:— ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతియోగ సంఘమువారి కాతాకు 11053-11-9, రాజోలుతా. పంపించినది. 151-0-0, ప్రచారకుల జీతములు. 3558-8-9, ప్రచారకుల ప్రయాణపు భోజనపు ఖర్చులు సా. 2276-10-9, కాకినాడ జాతియోగిద్వారా లయము నిమిత్తం 837-8-6, సాదరు 606-6-9, అచ్చు-కాగితము. 513-13-3, తంతివా రైలు 110-2-0, స్టేషనరీ 42-14-9 పోస్టేజి 167-14-0, వార్తాపత్రికలు 21-6-0, పుస్తకములు 61-4-6, అక్కిసాబ్దె 84-10-9, నునిడివిజనుకు పంపించినది 50-0-0 బట్టలుకాతా 13-4-0, రాట్టములు 186-7-9, చూడి 41-13-0, స్వరాజ్యటోపీలు 29-8-0 నూలు 6-0-0, నిలవ 1317-14-9 మొత్తము 21131-4-3

బులుసు సాంబమూర్తి

కార్యదర్శి, గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము.

స్వ రాజ్య గ్రంథములు

(1) స్వరాజ్యగీతములు

జనసామాన్యులకు కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0-8-0

(2) స్వరాజ్యచక్రము

(శ్రీచతుర్విధ వరకాశిని చూడరాజీగారి యువస్వామము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు శైలి 12 ప్రతులు. రూ. 1-0-0

(3) హైందవస్వరాజ్యము

(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భావగంభీరమునగుంతయు చెడకుండ తర్జుమాచేయబడినది. 0-10-0

(4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము

(సి.యస్. ఆంధ్రానుగారి అమూల్యవ్యాసములు తెనిగింప బడినవి) ఇందలి పదములు ములుకులుగాని పలుకులు గావు. 0-2-0

(5) సహాయనిరాకరణతత్వము

0-4-0

ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,
ప్రింట్రింగ్, మదరాసు.

నూతన రాజకీయ గ్రంథములు

(నా. 854) (ది. 8153)

1 హైందవస్వరాజ్యము 0-8-0

గాంధీ విరచితము, హరినర్సోత్తమరావుగారి ఆంధ్రీకరణము

2. ఆంధ్రమాత

నూతన రాజకీయనాటకము 1-0-0

3. తిలకుశతకము

ఉత్సాహపూరిత వృత్తములు 0-4-0

4. స్వరాజ్యరథము

స్వావయంగమడుగు నాటకము 0-8-0

5. భారతోద్బోధము

ఉత్తేజపూరిత పద్యావళి 0-4-0

6. రాటపు సందేశము 0-1-6

7. Swaraj- The goal & the way B. C. Pal 1-0-0

8. Nationalists V S. Moderates (Interesting Political Controversy) 0-8-0

ఉపేంద్ర ప్రచురణాలయము,

17, నారాయణ మొదలి వీధి, మదరాసు.

నమకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును, ఇతర నస్తువులును వాచన యిచ్చిన వుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

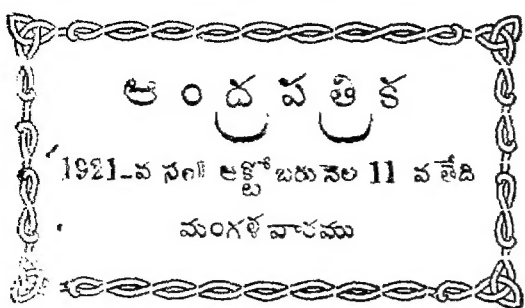
గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

25, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను ఖాచీతోడ సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట కుంచబడును. తయారున తనివాటిని అగిరిప్రభుముగా ఆర్డరుమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

శివామ్యుత తైలము

తలంటుకు మేలైనది. మెదటికి బలము. కండ్లకోగమును పోగొట్టును. కెల 6 బొమ్మల బుడ్డి రు. 1. మొత్తముగా కొనువారికి నుంచి కమిషను. విశ్వవాధం సుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదవేదవధ భవనము, (815) కోవూరు. (నెల్లూరుజిల్లా)

ధార్యారు కేసు

ధార్యారు కేసులో మొన్నటి శనివారమునాడు తీర్పు జెప్పినట్లులను, ముద్రయిలలో ననేకులు ఒక సంవత్సరము మొదలు మూడువత్సరముల వరకు కఠినశిక్ష బొందినట్లులను, తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. ముద్రయిలలో పీడ్యు, కత్రికా సంపాదకులు, రయితులు, విద్యార్థులు, మొదలగు వారు గలరు. ముద్రయిల కేసులో ఢిల్లీ సెంట్రల్ జైలులోని నెషన్లు జడ్జిగారిచ్చిన తీర్పు సంగ హాము నేటి తంతివార్తలలో గ్రహించును. ఇది యటుండ, కేసు సందర్భములను విచారించి, రిపోర్టును తయారుజేయుటకు, కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారు బొంబాయిలో జూలై 31 తేదిన గూడినపుడు విచారణసంఘము నొకదాని నేర్పరచిరి. దానియందు అగ్నాను తయారీ, భవాని శంకరు నియోగి, యస్. యస్. సెట్టూరుగార్లు సభ్యులుగ నేర్పడిరి. వారు తయారుజేసిన నివేదిక గూడ వెలువడినది. జాగరూకతతో విచారణ జోషిమీదట, ముద్రయిలందు నిర్దోషులని విచారణ సంఘసభ్యులు నిర్ణయించిరి. కాంగ్రెసుసభ్యులు బహిరింగవిచారణ జరిపిరి. విచారణ ముగియు నంతవరకు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారికరు హాజరుగనుండిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, పోలీసు సూపరింటెండెంటు గార్లకు విచారణ జరుగునని యు, దానిలో వారు పాల్గొనవచ్చుననియు, దెలుపుచు ఆహ్వానమంబుజడెను. బొంబాయి గవర్నరు గారికిగూడ యటులనే తంతివార్త వంకబడెను. కాంగ్రెసు విచారణసంఘము తయారుజేసిన రిపోర్టు సంజలి యంశములను చదువరులు గ్రహించిన, సందర్భములు చాలవరకు తేటపడును.

ధార్యారు కేసు, మద్యపాన నిషేధోద్యమ ప్రచారమునాడు నకు సంబంధించినది. కల్లంగడి ఎదుట జేరిన ప్రజలపై సబ్ ఇన్స్పెక్టరుగారు తుపాకుల కాల్పించవలసిన యవసరము లేదనియు, గాయములు తగిలిన వారికి ఉపచారము జేయవచ్చినవారిపై కాల్పులు కడు ఘోరమనియు, విచారణసంఘసభ్యులు రిపోర్టు నందు నిర్ణయించిరి. ప్రథమ కర్నాటక రాష్ట్రీయ సభ వి. పి. మాధవరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద 1920 సంవత్సరము మేనెలలో జరిగిననాటినుండి యు, ధార్యారు జిల్లాలో క్రొత్త సంఘటనము ఆరంభమయ్యెను. నాగపూరు కాంగ్రెసు సభకు పిమ్మట, సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు, ప్రజలు సంసిద్ధతజూపిరి. బ్రాహ్మణేతరపక్షమువారు చిలిపోయి వేరొకసభను కర్నాటరాష్ట్రీయసభకు పిమ్మట జరిపియుండిరి. ధార్యారుజిల్లాకు వెయింటరుగారు కలెక్టరుగ వచ్చిననాటినుండియు, అధికార బ్రాహ్మణేతర పక్షముల వారి ప్రతికూలత యధికమై, రాజకీయ ప్రచారకుల కష్టము లినుమడించెనని, రిపోర్టు వలన దెలియుచున్నది. నిరాకరణోద్యమము నడచి వైచుటకు, వెయింటరుగారు పట్టుబట్టిరి. మద్య పాన నిషేధ కార్యక్రమము వారిని భీతచిత్తుల

గావించెను. కల్లంగడులవద్ద నిషేధోద్యమ ప్రచారమును మాన్పుటకు, వెయింటరుగారు నిర్బంధ ములకు గడంగిరి. ప్రజల యుద్యమమును వారి యంతట వారు ఆరంభించిరి. పిమ్మట, కిలాఫత్ కాంగ్రెసు కమిటీల వారి యుద్యమమును చేపట్టిరి. కల్లంగడులకు వెడలెడివారికి, మద్యపానము వలన చెడుగుల బోధించి, వారినట్టి దురభ్యాసమునుండి మరలించుటకు, వాలంటీరులను ఏర్పాటు జేసిరి. సహజముగ అధికారులకును ప్రజాప్రముఖులకును ఇందుమూలమున ఎడబాటు గలిగెను. నిర్బంధము లారంభమయ్యెను.

దేశభాషాపత్రికలపై వెయింటరుగారు తమ దృష్టి బరిపిరి. జూలై 1 తేదిన, వ్యవహారము విషమస్థితికి వచ్చెను. కల్లంగడియొద్ద జేరిన ప్రజలపై పోలీసువారు తుపాకుల కాల్పిరి. విచారణసంఘమువారి రిపోర్టు ప్రకారము, సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మద్యపానమును ఖండించుచు వాలంటీరులు బోధగ విచ్చుచుండిరి. యువకులు కొందరు త్రాగి కల్లంగడినుండి బయటకువచ్చిన వారిని ఎగతాళిజేయుచుండిరి. రానురాను జన మధికమయ్యెను. కల్లంగడిని పోలీసువారు కావలా కాయ మొదలిడిన సమయమునుండియు, జనులు విశేషముగ గుంపులు గూడసాగిరి. ప్రజలు పోలీసువారిపై రాళ్లను రువ్వపాగిరనియు, లూటీజే య నారంభించిరనియు పోలీసువారు దెలుపుచున్నారు. కాని ప్రజలు దౌర్జన్యమునకు గడంగి రని దెలుపుట కాధారములేదని, విచారణసంఘ మువారు నిర్ణయించిరి. నాయకు లక్కడ జేరి, ప్రజలు దౌర్జన్యమునకు గడంగుటకు ప్రేరేపించినట్లుల నమ్ముటకు పీలులేదని, వారు స్పష్టపరచిరి. ముద్రయిలలో చాలమంది, సత్ప్రవర్తనగల వారని చెరువవసిరి. ప్రజాహిత జీవనమునందు, వారు ఉన్నతస్థానము నాక్రమించియుండిరి. కల్లంగడులు రెంటియొద్ద పోలీసుకాన్స్టేబిల్ నడవిడి ప్రజలలో కొంతవడి యుద్రేకము గలిగించుట దప్ప, వేరే మియు జరుగ లేదని, విచారణసంఘమువారి యుద్దేశము. సాయంకాలము 8-20 గంటలకు తుపాకులు ప్రేల్చబడెను. సబ్ ఇన్స్పెక్టరు శివలింగప్ప గారు ఆర్డరు నిచ్చిరి. ప్రజల గుంపును చెదరగొట్ట దలచిన, తుపాకులను ప్రేల్చుకుండనే కావించ వచ్చునని, విచారణసంఘమువారి భిప్రాయపడిరి ఆసమయమున ధానాయొద్దను, దాని వెనుక పోలీసులైనయొద్దను నూరుమంది పోలీసు వారుండిరి.

వీరందరు గలసి మూడునాల్గువందల సంఖ్యగల జనమును తుపాకులను ప్రేల్చుకుండనే సులభముగ చెదరగొట్టియుందురని, విచారణ సంఘమువారు నూచించిరి. ప్రజలయొద్ద ఆయుధములు గలవని, ప్రాసిక్యూషన్ పక్షమువారయినను దెలిపియుండ లేదు. అట్టిస్థితిలో రాళ్లనురువ్విల గుండ్లను ప్రయోగించవలె నను సిద్ధాంతము నాచరణలోనికి దెచ్చుట వివరీతము. శివలింగప్పగారికిగాని, కాన్స్టేబిలులకుగాని, తక్షణోపద్రవముకలుగ లేదనియు కాల్పులు కవసరము కలుగ లేదనియు, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. కాల్పులకుముందు ప్రజలు చెదరి పోవలెనని తగినట్లుల మందలింపు జరుగనట్లుల విచారణ సంఘసభ్యు లభిప్రాయపడిరి. అక్కడ జేరిన ప్రజలలో, బాలురు ప్రభుత్వ సేవకులు, వర్తకులు, బ్రాహ్మణులు మొదలగు సాత్విక స్వభావులుండిరి. అట్టివారిని పంపివైచుటకు తుపాకుల నుపయోగించ వసరముండదు. గాయములు తగిలినవారికి ఉపచారము జేయుటకు, దీపముబట్టుకుని కొందరు వెడలగ, వారు గూడ తుపాకిగుండ్ల ప్రేలులపాలయిరి.

ఇట్లు లెండు మార్లు కాల్పులు కవసరము గలుగ లేదనియు, పోలీసువారిచర్యను సమర్థింప పీలులేదనియు, కాంగ్రెసు విచారణసంఘ సభ్యులు నివేదికయందు వివరించిరి. రిపోర్టుప్రకారము కాల్పులో ముప్పదితొమ్మిది మందికి గాయములు తగిలెను. మువ్వరు చనిపోయిరి. నెషన్లు జడ్జిగారు మాత్రము పోలీసువారి చర్యను సమర్థించి నారు జూపిన ఓరియి మెచ్చిరి. కాల్పులు కవసరము గలిగెననియు, సబ్ ఇన్స్పెక్టరు శివలింగప్పగారు జాగరూకతతో బ్రవర్తించిరనియు, జడ్జిగారు నూచించిరి.

కాంగ్రెసు విచారణసంఘమువారి తీర్పును జడ్జిగారి తీర్పును ఒకదానికొకటి విరుద్ధముగనున్నవి విచారణ సంఘములు నియమించినచోటుల నెల్ల నిట్టి యనుభవమే గనుపించుచున్నది విచారణ సంఘములను నియమించుటవలన, కాలహానిము దప్ప విశేషలాభము గలుగకున్నది. వా నిర్ణయమును, ప్రభుత్వ న్యాయస్థానములు సరకు జేయుటలేదు. దృష్టాంతములలో గల భేదము తేలెల్లము. ప్రజల స్వాతంత్ర్యములను రక్షింపవలెనను భావము, న్యాయస్థానముల తీర్పులలో గనపించుటలేదు. స్వపరిపాలనము సిద్ధించినగాని, ప్రజల హక్కులకు రక్షణ గలుగునని దోచదు ఈలోపున, ప్రజలు అహింసావ్రతమును కొనసాగించుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగించుట యవసరమగుచున్నది. సభలుగాని ఉత్సవములుగాని జరుపుటవలన, ప్రజల క్రియా శక్తి వ్యర్థమగుచుండును. గాంధీ మహాత్ముడు నూచించినట్లుల స్వనేత్రవ్రతదీక్షను కొనసాగించి, దానిని పూర్తి జేయుటచే ప్రజల నిష్కణశక్తి బహిర్గతమగుచుండును. ఆ పిమ్మట, స్వపరిపాలనము సిద్ధింపకుండ శివరును ఆలంకరరుచునెరురు. బలప్రయోగమువలన, పునర్నిర్మాణము జరుగునను నాశ పాశ్చాత్యప్రపంచమున సయితము అడుగంటుచున్నది. నూతనమార్గము నొక దానిని త్రొక్కుటకు, ఆ దేశములవారు ప్రయత్నముల నెలుపుచున్నారు. కాని వెనుకటి వాసనలను విడనాడ జాలక బోవుటచే, వారు విజయము గాంచజాలకున్నారు. ఈ సమయమున హిందూ దేశము ముందుకు రాదగియున్నది. స్వపరిపాలనమును అహింసామార్గమున సంపాదించి, ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకము గావలసియున్నది. ఈ సమయమున, దౌర్జన్యమున కేమాత్ర మవకాశ మొసగని మార్గముల దేశమునకువలసియున్నది. స్వపరిపాలన మొంత త్వరలో సిద్ధించిన దేశమున కంతటి మేలని, ఎల్లరును గుర్రెటిగియేయున్నారు. ప్రజాభీష్టమును నెఱవేర్చుట తమ ముఖ్యధర్మమని పోలీసువారు గ్రహించినగాని, ప్రజల సౌఖ్యము వృద్ధిగాంచదు. పంజాబు, ధార్యారు, మొదలగు విషాదసంఘటనల కవకాశము దొలగిపోవను. అందుచే స్వపరిపాలనా సంపాదనపై ప్రజలీతరుణమున తమ దృష్టిని నిగుడించి, మనోరథసిద్ధి వడయుట యవసరమగుచున్నది.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

హైదరాబాద్ శాసనసభలో, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణముగూర్చి చర్చజరిగివును, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణముగూర్చి సర్ విలియం విన్సెంటు గారు ప్రసంగవశమున నిటుల ముచ్చటించిరి. "నేనొక ఉదాహరణము జెప్పెదను. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణముగూర్చి పలుమారు విశేషముగ జెప్పుచుండిరి. నా గౌరవనీయ సహాన్యోగులలో నొక రొకసారి, ఈవిషయమై మిగుల పట్టుదల

జూపిరి. ఆసమయమున, వారిసూచనకు వ్యతిరేకముగ మాటలాడవలసిన బాధ్యత దురదృష్టవశమున నాకు సంభవించినమో బాగుగ జ్ఞాపకములేదు. కాని, ఈసమయమునమాత్రము నన్ను బలపరుపవలసిన బాధ్యతవారికిగలదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమున కనుకూలముగ చెప్పుదగినది విశేషముగ గలదు. దురభిమానము లేకుండ మాటలాడునడల, గౌరవనీయ సభ్యుడు నన్ను వారి యుద్దేశములకు కొంతవర కభిముఖుల జేసిరని జెప్పెదను. భావికాలమున, రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము కొంతవరకు జరుగునని భావించెదను. కాని అవకాశము కలిగిన కొలదియ. ఆ ఏర్పాటు క్రమక్రమముగ జరుగవలయును. ఆంధ్రరాష్ట్రసమస్యను గూర్చి యోచించునపుడు, మద్రాసు ప్రభుత్వస్థానము, హైకోర్టు, విశ్వవిద్యాలయము, ప్రాతిరాష్ట్రమునందుగాని నూతన రాష్ట్రమునందుగాని ఉండవలయునాయను విషయమై అభిప్రాయ భేద మెంతయేని గలదని, నే కనుగొంటిని. నూతనరాష్ట్రమున, క్రొత్త గవర్నరు, క్రొత్తమంత్రులు, క్రొత్తకేరేట్యర్లు, క్రొత్తవిశ్వవిద్యాలయము, క్రొత్త హైకోర్టు క్రొత్తకార్యనిర్వాహకసభ మొదలగువానితోను, వలువిధములగు క్రొత్త సిబ్బందితోను నిర్మించుటకు ఎంత వ్యయమగునో, ఆ విషయమై ఈ సభాసభే మి దలచెదరు? వ్యయమును భరించుట దుర్లభమగును. తీర్మానోపపాదకుల సూచన సంగీకరించుచో, వ్యయము ఇంకను విశేషమగును. ఏవిషయమునయినను సహేతుకముగన, వివక్షణబుద్ధితోను ఈ సభవారు యోచించెదరని నాకు తెలియును. అందుచే తీర్మానోపపాదకుని తీర్మానమును శాసనసభ వారు బలపరుపరని నే నూహించెదను. కాని జాయింటు కమిటీవారి నియమములు సఫలమయినచోలుల, ప్రత్యేకావశ్యకత యున్నచో, అందునుగూర్చి యోచింపనేను సంసిద్ధుడను.”

ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమునకును, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణమునకును, సర్ విలియం విక్ శెంటుగారు జూపిన యభ్యంతరములు క్రొత్తవిగావు. వీని కిదివర కనేకమారులు సరియగు ప్రత్యుత్తర మొసగబడెను. అన్ని కారణములలోను వ్యయకారణము మిగుల అసభ్యమయినది. రాష్ట్రనిర్మాణము వలన కలిగెడి యధిక వ్యయము అత్యల్పము. అందువలన కలిగెడి లాభముల జూచిన నీ వ్యయమును పాటించుట, య సభ్యము. ప్రభుత్వము వారు జేసెడి పలు విధవ్యయములలో, నిది యొక వ్యయమని యనిపించుకొనదు. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణము పరిపాలనా సౌష్టవమున కత్యవసరమని భావించినపుడు, వ్యయము నేమాత్రము పాటించజనదు. ప్రజాభిప్రాయము, రాష్ట్రవిభాగమున కనుకూలముగ నున్నదని జూపుటకు, తీర్మానోపపాదకులగు లాటిగారిలుల దెలిపిరి.

“కాంగ్రెసువిభానము ప్రజాభిప్రాయమునకు సూచక మయినచో, ఈవిషయమై ప్రజలలోను అందు ముఖ్యముగ విద్యాధికులలోను స్పష్టమగు నభిప్రాయము గలదని నేను తలంచెదను. కాంగ్రెసుసభ వారిటీవల రాష్ట్రములను భాషాప్రయుక్తముగ విభజించిరని, గౌరవనీయసభ్యులకు దెలిసియుండును. విద్యాధికులలో సధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయ మిటుల గలదని గ్రహించి ప్రభుత్వమునా రీవిషయమై యోచించి, ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనవలెనని స్థానికప్రభుత్వములను కోరుచు, ఈవిషయమును ఒక్కమారుగ నిర్ధారణ చేయవలయునని యడుగవలెను.”

ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రవిభజనకు గడంగి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములను త్వరలో నేర్పరచెదరని తలంప వీలులేదు. అయినను, కాంగ్రెసు సభవారు, ముందుగనే భాషాప్రయుక్త విభాగములను నిర్ణయించి యుండిరి. సరిహద్దులను గూడ వారు నిర్ణయించుచున్నారు. అందుచే, రాష్ట్రములు బావలననుసరించి ఏర్పడినటులే, ప్రజలు భావించుచున్నారు. స్వకలిపాలనము సిద్ధించిన పిమ్మట, ఈ విభాగము లిచ్చియుండి, జాతీయ కలిపాలనమును నిరాటంకముగ కొనసాగించునని, నమ్మవచ్చును.

స్థానిక వార్తలు

స్వరాజ్య ప్రతికాసంఘము:—ఈ సంఘమువారి పక్షమున సామ్య పుచ్చుకొని రహీదు లిచ్చుటకు గంభీరముజ్జ్వలము బాధ్యులు వి. వి. గిరి, నిల్లల సోమయాజులు వి. పి. వి. ఎల్. విశాఖపట్టణముజ్జ్వలము వి. బి. నుండరావు వి. పి. బి. ఎల్., మల్లిమడుగుల బంగాళయ్య వి. పి. వి. ఎల్., బాదిమెళ్ల ఆనంతరావుగార్లు కథికారమియ్యబడెనని టంగుటూరి ప్రకాశంగారు తంతిపాద్రసపిరి.

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు:—చీరాల, పేరాల నాయకు లగు ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిని పోలీసులు బ్రహ్మపురమునుండి ఈదినము ఉదయము కలకత్తా మెయిలులో మదరాసుకు దెచ్చిరి. సెంట్రలు ప్రేషనులో వేమవపు రామదాసు పంతులుగారు, అద్దేపల్లి కుమారస్వామి శ్రేష్ఠిగారు మున్నగు ప్రముఖులు వారితో సంభాషించిరి. మార్గమునందనేక ప్రేషనులలో గోపాలకృష్ణయ్యగారిని చూచుటకు ప్రజలు గుంపులుగుంపులుగా వచ్చినారట. పోలీసులు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని పచ్చయప్పకళాశాలకు ఎదురుగా నున్న పోలీసుప్రేషనుకు జ్యూటో నెక్కించి తీసికొని వెళ్లిరి. ఈదినము సాయంత్రపు రయిలులో గోపాలకృష్ణయ్యగారిని పోలీసులు తిరుచినాపల్లి చెరసాలకు బంపివేయుదురు.

విద్యాశాఖోద్యోగములు:—ప్రభుత్వమువారు తమకు విద్యాశాఖ ఉన్నతోద్యోగములకు నియమించుటకై అభ్యర్థుల నిర్ణయించుటకు యీక్రిందివారల నియోగించిరి.

జైచక్రము ఆఫ్ ఫర్స్ట్ యిన్స్ట్రక్షను అభ్యర్థులు: నుందురు. సభ్యులు:— బహదూరుబాదు ఆర్. కె. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు, ఖాను బహదూరు మహమ్మదు బజులల్ సాహెబు బహదూర్.

కే. రామానుజాచార్యులు అవర్గకు (నేషనల్ కాలేజి తిరుచినాపల్లి ప్రిన్సిపాలు) హెచ్. యస్. డస్కం (మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి ప్రిన్సిపాలు) ఈసంఘమువారు ఆసనమేని యిరువులకు నిపుణుల సలహా సంగీకరింపవచ్చును. ఈ సభ్యులు యిదివరకు సభ్యులుగ నుండని వారలు చెండు సంస్కరముల పాటు ఆయుద్యోగములో నుందురు. హెచ్. యస్. డస్కం గారు కమిటీ సెక్రటరీగా నుందురు. (ప్రచురణసంఘము).

కిలాఫతు సంఘములు:— తమ జిల్లాలలో నున్న ట్రియు, ఆంధ్రదేశములో నున్న ట్రియు కిలాఫతు సంఘములు ఈ క్రిందివిషయములనుగూర్చి మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ కిలాఫతు కమిటీ సెక్రటరీకి పంపవలసినది.

1. అభ్యర్థులు, కార్యదర్శుల పేర్లు. 2. ఆగోపావరకు సభ్యులసంఖ్య. 3. ఆపట్టణములోగాని గ్రామములోగాని పని చేయుచున్న రాష్ట్రములసంఖ్య

సెంట్రలు కిలాఫతు కమిటీవారి సంస్కరణము ప్రకారము ఆంధ్రదేశము ప్రత్యేక కిలాఫతు రాష్ట్రముగ పరిగణింపజనును. ఈవిషయమై ఆంధ్రదేశము లోని కిలాఫతు సభల సభ్యులు నాయకులు ప్రెసిడెన్సీ కిలాఫతు కమిటీకి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము త్వరలో పూర్తికావలయును. ఏలనగా ఆహమ్మదాబాదులో దిశెంబరు మాసములో జరుగనున్న యావద్భారత కిలాఫతు మహాసభకు ప్రతినిధుల నంబరులోనే యెన్నుకొనవలయును. చెన్నరాజధాని కిలాఫతుసంఘము).

30 వ సెప్టెంబరు

మో. కె. గాంధీ.

విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమును సుఖాల్పముగ గావించుటకై ఆఖిలభారత జాతీయ మహాసభోపసంఘము సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన ఆఖరుకోజుగ తీవ్రవచ్చి యైన పిదప నిర్ణయించి యుండెను. సెప్టెంబరు 30 వ తేదీయూ లేక అక్టోబరు 30 వ తేదీయూ యని విచారణ వచ్చెను. సెప్టెంబరు 30 తేదీయే యని వాదించు వారలు అక్టోబరులో కాగల్గినది సెప్టెంబరులో నేల కాగూడదని వాదించెదరు. మన మాతీరాష్ట్రమును ఏమాత్రమును సఫలము గావించి యుండలేదు. కాని చాలవరకు పని జరిగెను. కద్దరును చాలమంది నాగరికులు సంయమము భరించుచున్నారు. అందులో గూడ చాలవోట్లు నాజూకు గుడ్డ వచ్చుచున్నది. రాట్టము లెన్నియో పనిచేయుచున్నవి. క్రొత్త, క్రొత్త మగ్గము లాడుచున్నవి. మామూలుస్థితిలో నీపని సంత్సృష్టికరముగ నుండవచ్చును. కాని యిప్పటిస్థితిలో నీపని చాలదు.

ఈ యుద్యమవిజయము వస్త్రానుభోగులవై నాధారపడి యున్నది. దిగుమతి చేయువారలు నిజముగా సహాయముచేసిరి. అనుభోగులు పాక్షిక బహిష్కరణముతో తృప్తిపెం దియుండిరి. వారు ముఖ్యముగ టోపిలుల తీసివేసిరి. కొందఱు ఆంగరకాలను దీసివేసిరి. కొద్దిమంది భోవతుల విడనాడ గల్గిరి. అనుభోగులు వస్త్రనిర్మాణములో విశేషముగ సహాయముజేసి యుండలేదు. బీదవారలే నూలువడుకుచుండిరి. అనుభోగులు తమ దుస్తులను సంపూర్ణముగ మార్చుకొనవలసిన యావశ్యకతను గ్రహింపకుండిరి. స్వరాజ్యము వచ్చినప్పుడు మనము గడుపవలసిన జీవితము వారి దృగ్గోచరము కాలెదు. నేడు చేపు అని కాలవారణము జేయుటతో మనము విజయము బడయజాలము. ఇప్పుడు ముఖ్యముగ కావలసినది సంపూర్ణముగ దుస్తులను మార్చివేయుటయే.

మం దేశములోను, చెన్నరాష్ట్రములోను ఇట్టి యాశ యున్నట్లు నేను కనుగొంటిని. చాలమంది ఆశాపూరితులైయుండి వస్త్రనిర్మాణ మవలీలగ కొలది కాలములోనే పూర్తిజేయగలమని చెప్పియుండిరి. స్వదేశవస్త్ర భారణములో స్త్రీల విషయమై కొంతకష్టము గలదు. వారు పురుషులవలె సత్తె శిక్షణముగ మార్చుకొనకొనజాలరు. ఇట్టికష్టములు గడచిపోయినపుడే మనకు ప్రార్థనము, ఆతయును శక్తియు గల్గును. అప్పుడు భారతదేశము యొక్క నిజస్థితి దెలియగలదు. స్వదేశ యనగా పారిశ్రామిక పునఃప్రతిష్ఠాపనయు, తద్వారా దేశమును పిట్టజేసి, యభివృద్ధిగాంచిన బీదతనమును లేకుండ జేయుటయే. ప్రభుత్వసహాయ మనసరము లేకుండ మనము స్వయంసాహాయ్యమును జేసికొనగలిగి కావలసిన గుడ్డను తియూరజేసికొని, అపరిష్కారసమస్య యనంబడు, భారతదేశపు బీదస్థితిని దొలగించితిమేని, మన వ్యవహారముల మనము చక్కబెట్టికొనగల్గుదుమని మనకు విశ్వాసము గల్గును. నేడు సర్ విలియం శెంటుగారు వారి యిచ్చనచ్చిన క్రితని మనల నాడించుచున్నారు. ప్రజాప్రతినిధులమని చెప్పుకొను శాసనసభాసభ్యులను- బ్రిటిషుప్రభుత్వశక్తియే ప్రజాస్వామ్యముల రక్షింపగల్గు నని, వారు క్షమించుచుండుదురు. ఇన్నాళ్లనుండియు భారతదేశము సరిహద్దు ప్రాంతములను యుద్ధమునకు దండెత్తి వచ్చువారిల బొరినుండి, కాపాడగల వైసికోద్యోగులు లేక శక్తిహీనమైయున్న దని వారు నమ్మించ గల్గుదురు.

కాని యిది యంతయు మార్పుజెందును. సర్ విలియం గారే మరియొక యాట యావలసినవచ్చును. అప్పుడు బ్రిటిషు వారి సహాయ మక్కరలేకుండనే, అది యున్నప్పటికిని మాకు ముఖ్యముగ కావలసినవానిని విదేశసహాయ మనసరములేకుండ గడపుకొన గల్గుదుము.

స్వదేశీయోద్యమమే ఖిలాఫతుద్యమము. అది కామ భేనువువంటిది. స్వదేశీసంరక్షణము జేసికొనగల్గితిమేని కిలాఫతు సంరక్షణము గల్గును. అప్పుడు మనవ్యవహారములు మనము చక్కబెట్టుకొనుటయు, ఇంతియ గాక సరిహద్దుప్రాంతముల రక్షించుకొనుటయు చేసికొనగల్గుదుము.

ముప్పదికోట్లమంది ప్రజ లిట్టపడి చెయ్యవలె ననిరేని, కోటిమంది కాంగ్రెసు సభ్యులు వలయునందురేని, యీ మానములో విదేశవస్త్రమును బహిష్కరించి మనకు కావలసిన గుడ్డను తియూర చేసికొన గల్గుదుము. ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయములు మూడు గలవు. విదేశవస్త్రము సంతకు బహిష్కరింపవలయును. ఈ మార్పు సమయమున నెంత గుడ్డ యుండిన దానితో సరిపుచ్చుకొనుచుండువలయును. మనకు కావలసిన కద్దరుసరైన, సాలీలు తియూర జేసికొని, మనము తయారుజేసినట్టి గాని, మన పొరుగువారు తయారుజేసినట్టి గాని నూలుతో నేయించవలయును.

సూర్యకిరణచికిత్స

అండను అభ్యర్థన పత్రములో క్రిందివ్యాసము వ్రాసిరి:—
శ్రీమద్రోగమునచ్చి శస్త్రము చేయుటచే ప్రతియేడు, మన
దేశములో 10, 12 నేలమంది చనిపోవుచున్నారు. బాధ, దైన్యము
మున్నగువిధి వర్ణనాతీతము. చికిత్స అవసరము అయినవారి నంద
రిని చేర్చుకొనినయెడల వైద్యశాలలు నిండిపోవును.

ఇప్పుడు చేయుచున్న శస్త్రమాధ్యయన తిన్నగలేదు. మనము
అవసరముల కోసి తీసిపారవేయుచుము. అవసరములను కోసి
నేయుచుము. ప్రేగులలోను, వెన్నెముకలోను పురుగులు ప్రవే
శించి తినివేయుచున్నప్పుడు, అప్పుడు శస్త్రముచేసిన ప్రయోజన
మీది కనిపించదు.

స్వీకారములో తీసివేయబడు కలదు. అది వెద్దకొండ
మీద కలదు. అక్కడ దాక్టరు గోలియరు శ్రీ త్రివిధమున చిక్కి
తీసివేయుచున్నారు. ఇప్పుడు వేయిమందికి చికిత్స జరుగు
చున్నది. నేను వారితో ఒకరోజుండి వచ్చితిని. ఆ వేయిమంది
కి శస్త్రము చేయవలసిన క్షయరోగము. వారిరోగములు చాల
ముదిరిపోయినవి. చాలమంది వెన్నెముకను పురుగులు తినివేసి
యుండెను. అట్టివారు తీసికొని తీసికొని ఘోరముగ చనిపోవుట
కంటె గతిలేదు.

అక్కడ జరుగుచున్న చికిత్స విషయమై కొన్ని గం
తులను తెలుపుచును.

తీసివేయబడు 47000 అడుగుల యెత్తున కలదు. ఉత్త
రపుగాలి రాకుండ కట్టుబట్టుచుచేసిరి. గాలియందు తేమలేకుండ
నందును. చాల చల్లగాకూడ నుండును. అక్కడ కావలసినంత
యెండ యుండును. అయితే కాల్షియా యాలోకంటె తక్కువే.
దాక్టరుగోలియరు మరొకటి చేయదు. రోగులను ఎండలో
పరుండబెట్టును. తక్కినదంతా యెండయే చేసికొనును. నీకండ
యెదుటనే రోగులకు నివృత్తిండును. సూర్యకిరణము తెల్లు పని
చేయునో అతనికి తెలియదు. మరొకరికికూడ తెలియదు. చర్మ
మునకు సూర్యనివేడి పోకును. సూర్యకిరణములవలన రోగము
నయమగుచున్నది. త్రి కిరణములు లోపల ప్రవేశించి లోపలగల
పురుగులను నశింపజేయును.

సరేలేండి. ఏవిధముననై తేనేమి? అక్కడ అత్యాశ్చర్యక
రముగ రోగములు నయమగుచున్నవి. అదే మనకు కావలసినది.
మనము కండ్లారాచూచినగాని ఒప్పుకోజాలము. అంతాశ్చర్యకర
ముగ రోగములు నయమగుచున్నవి. తక్కినవన్నియు నెటులు
న్నను ఎండయే వైద్యుడగ నున్నాడు. శస్త్ర మక్కడ లేనే
లేదు. సూర్యకిరణముల నాధారముచేసికొని చికిత్సయందు శస్త్ర
మునకు అవకాశమే లేదు. మనకు అనుభవముగ వచ్చుచున్న
మార్గములు చాలామార్గమైనవి. మంచి. కాపు. మరీ ప్రాచీనమై
నవి. చాల ఘోరమైనవి. చాల దారుణకరమైనవి నిరుపయో
గము లైనవి. సూర్యని స్వాభావికప్రభావముతో చూచిన
ఇప్పుడున్న పద్ధతులు చాల నిరుపయోగములైనవి. తొడకు
శస్త్రము చేసినప్పుడు, తొడ ఇటు అటు కదలుచుం
డును. శస్త్రముచేసిన మరొకటిమి వ్యాపించును. అదే
సూర్యనియెడల తొడను వెట్టి చికిత్సచేయటవలన, మామూ
లుగ నేనుండి రోగి నవ్వించుచును. తొడ దాగా కదిలించుకొను
చుండును. బాధయుండనేయుండును. క్షయచే శరీరము వాచి
ముగ్ధుపారిపోయియున్న రోగినిగతి చూడుడు. ఇప్పుడు తక్కి
శరీరము నాపులేదు. అవసరములన్నియు లక్ష్యముగ కడచుచు
వచ్చును. అతడు తన యిష్టము వచ్చినట్లు సంకల్పించుటకు
తోటలోనో మరొక్కచోటనో పనిచేసి భవబాట్ల పోసికొనుచుం
డును. రోగులకు సాగా పోయ్యరు. మాంసము వెట్టరు.
కానులవలనయు ఇయ్యరు. ఎంత ఆశ్చర్యము!

అక్కడ నింత విద్యమైనదని జరుగుచున్న ఈ మహాదేశములో
తెలియనే తెలియదు. మనము ప్రాతపద్ధతినే పట్టుకొనినైలాడు
చుంటిమి. సూర్యకిరణములను రోగికి పోకెందుటవలన రోగము
చావడం పోవును. రోగము కరుదును అని నిశాచరేణినిన నేల
కొలది రోగులరోగములు నివృత్తిండును. 1903 నుండి నేలకొలది
రోగులకు నయమయ్యెను. మనము సూర్యనితేజస్సువలన తీవెం
చుచున్నాము. జీవితమున కది ముఖ్యము. మన మాతేజస్సు నుప
యోగించుకొనినచో క్షయ మున్నగు రోగము లుండనేయుండవు.
మనము ఇంద్రుడు తిరుగట్టుకోవలెను. వైద్యశాలలనుమార్చి కట్ట
వలెను. లీసెనులో జరుగుచున్న పద్ధతి కనుగుణముగ జీవిత
శ్యాపారమును మార్పుకోవలెను. మనకు తోచినప్పుడు మనము
వీనినన్నిటిని చేసికోవచ్చును. కాని తేజమును పారదోలి మనము
పాపము నూటగట్టుకొనుటలేదా? ఆపాపమువలన మృత్యువు
నోట పడిపోవుచుండుము.

తాడిపత్రి

మహాత్మునికి సన్మానము

మహాత్ము గాంధీ, మాలన అజద్ సుబానిగారు, దేశభక్త
కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులు, గాడిచెర్ల హరిశర్వోత్తమరావు
గారు మొదలగు ప్రముఖులతోగూడి 29 ఉదయం 5-30 గంట
లకు సాంబాయి మైలులో కడపనుండి విచ్చేసిరి. కాంగ్రెసు
భిలాఫత్ నాయకులు పునపాలక సంఘసభ్యులు వారల నెదు
రొగిని స్వాగత మొసగిరి. రైల్వే స్టాటుఫారమునకు జనులు
మూగకూడదని ముందటిరోజు పలువిధముల ప్రజల బ్రతిమాలికిని
యున్నను సుమారు 500 మంది స్టేషనుకు వచ్చియుండిరి. మహా
త్ముడు ఏకాంతి వుత్సవాదులు జరుపగూడదని చెప్పటచే ఆప్ర
యత్నిము లన్నియు మానివేయబడెను. రైలుబండి దిగితోడనే
మహాత్ముడు వారికి ప్రత్యేకముగ స్వేచ్ఛపడెన ప్రాయత
టాకోజరావుగారి గదికి వెళ్లిరి. మాలన అజద్ సుబానిగారిని
అల్లాబక్షు మీరా సాహేబుగారి గృహమునకు పిలుచుకొని
పోయిరి. దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికి ప్రాయత
గా హరిశర్వోత్తమరావుగారికి స్థానిక జాతీయసంఘాధ్యక్షులగు
శ్రీమాన్ బుక్కపట్టణం స్వసింహాచార్యులవారి యింటలో
వసతు లేర్పరుపబడెను.

మహాత్ముగాంధీగారు రాకముననే పురమంతయు పచ్చని
తోరణములతోను తెంకాయగులతోను మనోజ్ఞముగ నలంక
రింపబడెను. వీధి యిరుప్రక్కల ప్రజలు బారులు దీసి మహా
త్మునిదర్శనమునకై కాచియుండిరి. స్వచ్ఛంద సేవకులు వీధిలో
నక్కడ నక్కడ నిలిచియుండిరి. మేడలమీద పుకస్త్రీలు
పుష్పాక్షరలతో మహాత్మునిరాకకై ఎదురు చూచుచుండిరి.
మహాత్ముడు వీధిలో వచ్చినపుడు అతనిమీద పుష్పవర్షము
గురింపబడెను. జన సమూహము మిక్కిటముగ నుండినది.
సుమారు 50 వేల ప్రజ మహాత్ముని దర్శనమునకై దూరభార
మనక వచ్చి యుండిరి.

స్వాగతప్రత్యముల సమర్పించుట.

మహాత్ముడు స్నాన ఆనుష్ఠానములు తీర్చుకొనిన తోడనే
సుమారు 8 గంటలకు మున్సిపల్ ఆఫీసువద్దకు మాలన అజద్
సుబాని ప్రముఖులతో వచ్చిరి. పునపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు
శ్రీయుత మాదాసు వెద్దరంగప్పగారు, మహాత్మునికి సన్మాన
పుత్రము సమర్పించువిషయమై చర్చ జరిగినపుడు, రాసు లేనం
దుకు చింతించు, ఆ కాన్యమును జయప్రథముగ కొనసాగించి
నందులకు తోడి సభ్యుల సభిసందించుచు, మహాత్మునికి స్వాగత
పుత్రము సమర్పించు సద్బద్ధము తనకు లభించినందుకు సంతసించు
చు, భిక్షు ద్వంద్వబట్టల ముద్రింపబడిన సన్మానపుత్రమును చదివి మహా
త్ముని కిచ్చించెను. మహాత్ముడు, అజద్ సుబానిగారు కొద్దిగ
నుత్తమించి నదితీరమున ఏర్పరుపబడిన బహిరంగసభకు వెళ్లిరి.

బహిరంగ సభ

పురమునకు ఉత్తరమునందుండు పవిత్రపీఠానికి సదిగా
నొక సభా నివేదిక యుద్భవించియుండెను. నివేదిక ఎక్కుగ
నుండినందున సకలజనలకు మహాత్ముని దర్శనము సులభముగ
ఆర్జియి. మహాత్ముడును, మాలన అజద్ సుబానిగారు ఆనివే
దికమీద కూర్చున్న తరువాత మండలసంఘపక్షమున శ్రీయుత
పి. పి. కవిగారు, స్థానిక జాతీయసంఘపక్షమున శ్రీమాన్
బుక్కపట్టణం స్వసింహాచార్యులవారును, భిలాఫత్ సంఘము
తరఫున అల్లాబక్షు సాహేబుగారు సన్మానపుత్రములు చదివి
మహాత్మునికి సమర్పించిరి. సన్మానపుత్రము లన్నియు భిక్షుబట్టల
మీద ముద్రింపబడి యుండెను.

తరువాత బ్రహ్మశ్రీవిజయనగరం సుబ్రహ్మణ్యరాస్త్రిలు
శ్రీయుత కలచరితు వెంకటరమణాచార్యులు చేసిన పద్యము
లను మధ్యముగ గదివి చదివించిరి. పద్యములు చదువుట ముగి
సికతోడనే మహాత్ముడు 15 నిమిషములు హిందీలో సుహృ
దించెను. మాలనఅజద్ సుబానిగారు తదనంతరం ఉద్దలలో మా
ట్లాడిరి. శ్రీయుత గాం. హరిశర్వోత్తమరావుగారు ప్రతివాక్య
మును తెనిగించిచెప్పిరి. ఉపన్యాసములు ముగిసినతోడనే తిల
వస్వరాజ్యధికిగాను కొన్ని రూప్యములును, సంగరములు
నొసగబడెను. ఇందులో మ-రా-శ్రీ, మండివ్యాపారం గాంధీ
లక్ష్యయ్యగారు తిలవనదికి గాను, 116-0-0 రూప్యముల నొసగిరి.
సుమారు 10-30 గంటలకు సభముగి సెను.

శ్రీలసభ.

బహిరంగసభనుండి, మహాత్ముడు, సుబానిగారితో ప్ర
త్యేకముగ స్వేచ్ఛపడెన శ్రీలసభకు విచ్చేసెను. సుమారు 8
వేలస్త్రీలు మహాత్ముని దర్శనమునకై కూడియుండిరి. శ్రీమాన్
కోట్ల శ్రీనివాసాచార్యుల సతీతలక మగు కమలమ్మగారు

మహాత్మునికి భిక్షు బట్టమీద ముద్రింపబడిన స్వాగతపుత్రమును
చదివి యర్పించెను. మహాత్ముని, సుబానిగారి యుపన్యాసములను
గాం. హరిశర్వోత్తమరావుగారు తెనిగించి చెప్పిరి. ఉపన్యాసము
ముగిసినతోడనే తిలవనదికిగాను సుమారు 600 విలస గల
యాభరణము లొసగబడెను.

స్వదేశవస్తుప్రదర్శనము.

శ్రీలసభకు ప్రక్కన స్వదేశవస్తుప్రదర్శన మేన్పురుపబడి
యుండెను. అందును పంచమస్త్రీలు నయమున రాట్టుములమీ
దనూలు తీయుచుండిరి. మహాత్ముడు వారలకాశలమునకు చాల
సంతోషపడెను. భిక్షుబట్ట, నూలు బొమ్మలు మొదలగు ఇతర
వస్తువులుగూడ అందుంచబడియుండెను. అందులో 'ముఖ్యముగ
కర్నూల్ జిల్లా నోసంగిగ్రామమునందుండు చిత్రకారు సంజీవప్ప
ఒకవియ్యపు గింజమీద వందేమాతరం మొదలుకొని తనసంతకము
తోగూడిన యొక మల్లేభమును వ్రాసివారు. ఆ ఆత్మముల దు
ర్భిణీయంత్రముచేత చదువవచ్చును. వాని యద్భుతకళానైపుణ్య
మునకు మహాత్ముడు చాలానందభరితుడాయెను. ఇట్టియద్భుత
కళానైపుణ్యమును ప్రోత్సాహపంచువారు లేక నశించుచుండు
టకు చింతింపవలసినదిగ యున్నది.

వస్తుప్రదర్శన కాలముండి మహాత్ముడు మొదలగువారు
ప్రాచీనశిల్పకళానైపుణ్యమును చాటు శ్రీ చింతల వెంకట
రామస్వామి దేవాలయమును సందర్శించుటకై వెడలిరి. దేవాల
యమునందు లోపలికట్టములో శ్రీమద్రామాయణ భాగవత
కథల సంపూర్ణముగ రచించియుండుటచూచి మహాత్ముడు సంతో
షపడెను. మరియు దీనిని ఆమూల్యముగ జూచుటకు 1000
రోజులు పట్టుకొని దానికై మరల రావలెనయ్యెను మహాత్ముడు
నుడివెను. దేవాలయమునకు ముందుభాగమున నుండు రాతిలేరు
నందుండు రంధ్రములగుండ సూర్యోదయమైనతోడనే వెంకటే
శ్వరునిపాదములమీద సూర్యకిరణముల పడుకట్లు చేసియుండు
విర్మాటును జూచి మహాత్ముడు మిక్కిలి యానందపడెను.
దేవాలయమునుండి 11-30 గంటలకు మహాత్ముడు తనవిడిదికి
విచ్చేసిరి.

తరువాత మహాత్ముడు కొండర్రుప్రముఖులతో ప్రత్యేక
సంభాషణలు చేసెను. సుమారు 50 వేల ప్రజలకు ఆస్పృహనా
దు లొసగుటకు సౌకర్యము లేర్పరుపబడెను. మహాత్ముడు 2
గంటలకు కర్నూలుకు ప్రయాణము జేసెను. మహాత్మునియాగ
మనమును జయప్రథముగ కొనసాగించినందులకు తాడిపత్రిపా
రులు నందనీయులు.

భూతబివిష్యద్వర్తమానములు

Table with 2 columns: Event/Category and Amount/Value. Rows include 'ఒక సంవత్సరమునకు వివరముగా జాతకము', 'వారముటకు రు. 2-8-0', 'సాముదాయకముగ జీవితమంతయు వివరము', 'గా ముఖ్యాంశములతో వారముటకు రు. 3-8-0', 'సంతానకళిత్ర, ఆయుర్వాయుభయదు భన', 'యుజనివయములు వివరము ఒక భావము', 'వారముటకు రు. 2-8-0', '5 సంవత్సరములు జాతకము ద్వారకభావములలో', 'ను జ్యోతిర్విశ్లేషిని యనుగ్రహించుచు రు. 5-4-0', 'విద్యగ్రంథము రు. 0-8-0', '(చోట్లకర్పలు యందుతోకలసి యున్నవి.)', '(864-3123) ఐ. వి. ఆర్. శర్మ, కాకినాడ.'

Advertisement for Victoria Depot. Text includes: 'School Books! College Books!!', 'Macmillan's Publications.', 'etc', 'Text Books!!! General Books!!!!', 'Victoria Depot', 'MYLAPORE, MADRAS.', 'సంగరెట్టు (3165)', 'సుక్రసిద్ధిపై మహాత్మా గాంధీనిగరెల్ల కూడ', '“బిటిషు ఇండియా టుబాకో కంపెనీ, లిమిటెడ్”', 'వోచే తయారు చేయబడినది సరసమైన మాదిరి', 'కూడ గలవు. మొత్తముగా మాత్రమే పంపబడును. నమూనా', 'లు కావలసినవో రూ. 0-2-0 పోస్టల్ ష్రాంపును పంపకలెను.', 'ఆంగ్లభాషలో ఉత్తరములు వ్రాయకలెను.', 'తంలినిలాసము: “ఇరానామిక్” [తెలిపోను నెం. 189.', 'SOUTHERN INDIA TRADING Co.,', 'Whole sale Distributors,', '8, S embudass Street, G. T. MADRAS.'

ఇంగ్లాండు వ్యవహారములు

సంధిప్రయత్నములు

అతివాదుల ప్రతిఘటనము

ఇంగ్లాండు అతివాదులు సంధిప్రయత్నములు జరుగగూడదని గట్టపట్టువలె పనిచేయుచున్నారు. కార్మక-పట్టణము అతివాదుల ముఖ్యస్థానము. అచ్చట ప్రతిదినము సభలు జరుగుచున్నవి. సి.కె.ఫీల్డ్ సేనలో అందరుపైనికులుగ, చేరవలయునని ఉపన్యాసకులు ప్రజలను ప్రోత్సహింపచుచున్నారు. కీర్తిశేషులైన కార్మక-పట్టణపు మేయరుసోదరి యగు మేరీమాక్స్ వీని గారివిషయమై అధికముగ పనిచేయుచున్నారు.

సంధి సభ

ఇంగ్లాండు ప్రతినిధులు

అక్టోబరు 11 వ తేదిన ఇంగ్లాండు సంధిసభ లండనులో సమావేశమగును. లాయడుబార్ని, బర్క్ హెడ్లప్రభువు, సర్ హామరు గ్రీనువుడు, చేంబర్లెను, సర్ వర్తిగుటన్ ఈవాన్సు, విన్స్టన్ చర్చిల్ గార్లు ఇంగ్లాండు ప్రతినిధులుగ నీ సభయందు పాల్గొనెదరు.

సి.కె.ఫీల్డ్ ప్రతినిధులు లండనుకు వచ్చుచున్నారు. మొత్తము కాలిఫోర్నియా 10 వ తేదిన లండను చేరెదరు. ప్రతిస్టేషను వద్ద ప్రజలు సమావేశమగుచేరి సి.కె.ఫీల్డ్ ప్రతినిధులకు గొప్ప స్వాగత మొసంగుచున్నారు. లండను స్టేషనువద్ద కూడ వీరికి గొప్పస్వాగత మియ్యబడెను. జనసమూహ మధికముగ నుండుటచే ప్రతినిధులు రైలుబండిదిగి హోటారులందఱు నెక్కుటయే మిగుల కష్టమాయెను. సంధిసభ పర్యవసాన మెట్లుండునో అని అందరు ఆతురపడుచున్నారు.

యుద్ధములు

ఇంగ్లాండువారు అమెరికావారికి కొంత యుద్ధములు ఇయ్యవలసియున్నది. ఈయుద్ధము చెల్లించవలయునని అమెరికావారు ఇంగ్లీషువారిని కోరినట్లు ఒకవందతిపుట్టెను. ఈవిషయమై యునైటెడుస్టేట్సు ప్రభుత్వమువారికింది ప్రకటనము గావించుచున్నారు:— ఈ వందతి నిరాధార మైనది. ధనము చెల్లించమని అమెరికావారు ఇంగ్లీషువారిని కోరినచో ఇంగ్లీషువారు ప్రాప్త ఇటలీ డెబ్బియము ప్రభుత్వములను ధనుకొరకు తొందరపెట్టెదరు. అందుచే అంతర్జాతీయవాదసారాభివృద్ధికి ఆటంకము లేర్పడును. అందుచేతనే వాషింగ్టన్ సభలో యుద్ధముల విషయమై ఎట్టి ప్రస్తావన ముండకూడదని నెసిడెంటు హరింగ్ గారు పట్టుదలతో నున్నారు.

నిరుద్యోగులు.

విషమస్థితి.

ఇంగ్లాండునందు నిరుద్యోగుల సమస్య విషమించుచున్నది. కార్మకపక్షపు ప్రతినిధులు లాయడుబార్ని గారిని సందర్శించి తమ కష్టములను తెలియబరచిరి. ఈ విషయమై మంత్రి వర్గముతో ఆలోచించెద మని ప్రధానమంత్రిగారు సమాధానము చెప్పిరి.

ఇంజనీయరింగు శాఖ పనివారికి జీతము తగ్గించునట్లు యజమానులు తీర్మాన మొనర్చుకొనిరి. ఈతీర్మానమును పనివారంగీకరించుటలేదు. సమ్మె జరుగనని కొందరు హింించుచున్నారు. సమ్మె జరిగినచో 20 లక్షలమంది కార్మికులు నిరుద్యోగుల సేనలో చేరెదరు.

వాషింగ్టన్ మహాసభ

అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యము

లాయడుబార్ని గారి ఆధీనాయము

ఇవ్వర్షు నునందు మాట్లాడుచు లాయడుబార్ని గారిట్లు చెప్పిరి:— వాషింగ్టన్ నందు జరుగగల మహాసభ అన్ని విషయములు వైర్యముతో ఉదారభావముతో ఆలోచించి తీర్మానములు గావించవలెను. ఈ తీర్మానములు ప్రపంచచరిత్ర మార్పును. ఈ మహాసభ తీర్మానములను తంతరములవారు అనుష్ఠించెదరు. ఈ సంపూర్ణవిజయముగ జరుగుటకు బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారన్ని విధముల తోడ్పడెదరు. ఈసభ విజయము చెందవలయుననుటయే యీసామ్రాజ్యమునందలి ప్రతిహేతుని ఉద్దేశమని నేననుమ్రుచున్నాను.

వాషింగ్టన్ మహాసభకు రావలయునని ప్రసిడెంటు హార్డింగ్ గారు నెదర్లెండ్నుకు ఆహ్వాన ముండి.

ప్రతినిధులు

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు ఇంగ్లాండుప్రతినిధులుగ వాషింగ్టన్ మహాసభయందు పాల్గొనెదరని తెలియుచున్నది:—

బాల్బరు, లీప్రభువు, సర్ ఆక్లండుగ్డీసు, కనడాప్రతినిధిగ సర్ రాబర్టు బార్టనుగారు ఆస్ట్రేలియాప్రతినిధిగ వియర్నూగారు ఆఫ్రికాప్రతినిధిగ జెరల్డుస్ట్రెట్సుగారు సభకునెట్టెదరని తెలియుచున్నది. మొత్తముగ బ్రిటిషుప్రతినిధులు ఆరుగురు సభకునెట్టెదరు.

లాయడుబార్ని గారు సభకు నెట్టెదరా?

లాయడుబార్ని గారు అస్వస్థుగ నుండుటచే సభకు నెట్టెదరని ప్రకటించబడెను. అయినను వీరుసభకునెట్టెట మిగులఆవసరమని అందరు తలచుచున్నారు. వీరు రాకతప్పదని అమెరికావారు గట్టిపట్టు పట్టియున్నారు. వీని నన్నిట్టిబాధ లాయడుబార్ని గారు వాషింగ్టన్ మహాసభకు నెట్టెవిషయమై తిరుగ ఆలోచించెదరని తెలియుచున్నది.

రష్యాలో ట్రామము.

రష్యా నుందలి ట్రామమును తొలగించుటకై ఏర్పరపబడిన అంతర్జాతీయ కాటకనివారణసంఘమువారు బ్రూసెల్సు నందు సమావేశమైరి. ప్రాప్సు, ఇంగ్లాండు, అమెరికా, చైనా, జర్మనీ మున్నగు 18 రాష్ట్రముల ప్రతినిధులు సభకువచ్చియుండిరి. డాక్టరు నాన్సుక్ హూసరుగార్లు సలహాలను సభవా రాలొచ్చించిరి. ఇతర ప్రభుత్వములు సహాయ మొనర్చుటకు మునుపు, రష్యానుందలి పరిస్థితుల తెలిసికొనుటకై ఒక విచారణ సంఘము నెర్పరచు టావశ్యకమని తీర్మానించిరి.

డాక్టరు నాన్సుక్ గారు నేపనలు లిబోలు క్లబునందు మాట్లాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి.

ప్రస్తుతము రష్యాలో రెండు మూడుకోట్లమంది ప్రజలు ట్రామబాధ ననుభవించుచున్నారు. వీరిలో కొట్టిప్రజలు బతుకుటయే దుర్లభము. రాగల శీతకాలమునందు రెండుకోట్లమంది ప్రజలు మరణించక తప్పదని అమెరికా కమిషనువారు హుహించుచున్నారు. వీరికి సహాయము చేయవలయునన్న 20 లక్షల టల్ల ఆహారపదార్థములు కావలెను. ఇందుకొరకు మొత్తముమీద 8 కోట్లు పానుల ధనము కావలెను.

డాక్టరు నాన్సుక్ గారితో కూడి కాటకనివారణసమితి పనిచేయుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ ప్రతినిధిగ నొక కమిషనరును నియమించినట్లు తెలియుచున్నది.

స్వదేశి నిర్మాణము

స్వదేశి నిర్మాణము విషయమై పాఠశాల రాష్ట్రమున జరిగిన యీ క్రింది కార్యవిధానమును ఆంధ్రదేశమందలి వివిధ జిల్లా, తాలూకా, పిర్గా, గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములు గమనించి, ఇచ్చటి పరిస్థితులబట్టి ఆచరణీయమయిన భాగములను స్వీకరించుట కిందుమాలమున కోరబడుచున్నారు.

ఆంధ్రభారత సంఘమువారి స్వదేశి తీర్మానమునకు పూర్వమే రాష్ట్ర సంఘమువారు రు గిగింం లను, రాటములు దుగ్గములకొరకు ప్రత్యేకించిరి. అందుకు తోడుగ అఖిలభారత సంఘమువారు కూడ షామనివారశాఖను రాటములు, దుగ్గములు ఆభివృద్ధికోరకు రు ౨గింంం ల విరాళమునిచ్చిరి. ఈ మొత్తము రు ౨౦౦౦౦ లు వారి యాస్తిలో పాతకపాలును మించినది.

గ్రామముగానున్న భాగములయందు అఖిలభారతసంఘమువారిచ్చిన రు ౨గింంం లను (౧) బీదజనులవద్దనున్న వగుతు నాలుగు సామాన్యపు బజారు ధరకంటె కొంచెమెక్కువధరకు కొనుట (౨) నేతకూలిలేకయే వారివద్దనున్న నూలుకు సరికిసరి ఖద్దరువస్త్రముల నిచ్చుట. (3) బాజారుధరకంటె తక్కువగ గాని ఆవశ్యమయినయెడల ధర్మముగాగాని రాటములనిచ్చుట కొరకు మాత్రము వినియోగించిరి. మిగిలిన సొమ్ము రు గిగింంం లను కొంత వస్తుమునకైన నొప్పుకొని వర్తకరగిగా నుపయోగించుచున్నారు. రాష్ట్రమునందలి వివిధభాగములలో స్వదేశి వస్త్రనిర్మాణమును గూర్చి నివేదికముల బంపుటకు తప్పనిసరి కొరకు యొచించుటకును, ధరలను వీలయినంతవరకు బీదసాదల యందుపాలులో నుంచుటకును శ్రీయుత లాల్ బజపతిరాయి గారి యాజమాన్యముక్రింద నొక సంఘ మేర్పడినది. ఆ సంఘ కార్యదర్శి స్వదేశి విషయములో కరపత్రములను, చిన్ని పాత్రముల నచ్చొత్తించుటయందును, ఉపన్యాసముల నిచ్చి యిప్పించుటయందును, అమృతమునకు దొరకు వస్త్రము కొనుటయందు మాత్రము తనకాలమును వినియోగించుచుండెను. ఆ సంఘము వారే యిట్లు తిరిగి విదేశవస్త్రములను దహనమొనర్చుటకును, స్మర్నాకు పంపుటకును పనులుచేయుచు వచ్చిరి.

ముఖ్యముగ స్వదేశి ప్రోత్సాహము, తన్నిర్మాణాధిక్యముల కొరకు ఆ సంఘమువారి క్రింది విధానము నాచరించిరి.

(క) జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద ప్రతి జిల్లాయందును ఖద్దరు భాండారము నేర్పరచవలెను. వర్తకులతో సోటి నే ఉద్దేశముగ నుంచుకొనక వీరు నూలుకు సరికి సరవస్త్రముల మారకము నిచ్చుచు, వర్తకులకుటోకుగా వస్త్రముల నిచ్చుచుండిరి. నేతకు తగినంతమంది పనివారు లేనికారణముచే ప్రతియింటను నిలువచేయబడియుండు నూలును కొనుటయు, అందుమూలమున ఎక్కువ నూలును వదులుటకు తగిన ప్రోత్సాహ మిచ్చుటయే వీరిఉద్దేశము. ఇట్లు చేయుటచే వారికి ఇతర రాష్ట్రములకు పంపుటకు చాలినంతనూలు దొరకుటయేగాక భోలగూడ ఆందుపాటులో నుంచుటకు వీలయ్యెను. (చ) రాష్ట్ర ముఖ్యపట్టణమునందు రాటములు, దుగ్గముల కగుపరికరముల నన్నిటిని భారీగానిలువయుంచి అమ్మించుట, ఇందువలన పని ముట్టినిర్మాణము, మరమ్మత్తుల కగు హెచ్చుభర్తుల తగ్గించగలిగిరి. జిల్లా తాలూకా పిర్గా ముఖ్యస్థానములయందు కూడ వీనికి కాఫీ లుంచవచ్చును. (ట) ప్రతిజిల్లాయందును నేతవర్షిశ్రమాలయముల నేర్పరచుట, పనిచేసే చూపుటయు, ఆ పరిశ్రమల

500 తానులు

మహాత్ముని నూతన ఆదేశము!

భారతవర్షము నాజాకును మరగినది. అధమము ఒక స్వదేశి గోచియైనను వుపయోగించిన చాలును. “ఈ పాప పరిహారాధికు చీరెలు, టోపీల కుపయోగించు తెలుపు, చారలు రంగులలో పలు నేను యీ దినమునుండి టోపీని, చొక్కాను మానివేసితిని” అని విధి పాడవు వెడల్పులలో 60 వ నంబరు మొనలు 100 నంబరువరకు గాంధీమహాత్ముడు మధురనుండి తెలుపుచున్నాడు.

మన వి.దివల కే స్వదేశీవ్రతమును పూర్ణముగ అనుష్ఠించి మీద తయారుచేసిన బట్టలను ప్రపంచప్రఖ్యాతి వడసిన ఆంధ్రదేశ నచో మహాత్ముని కిట్టి కష్టము తెచ్చినవారము కాకుండుము కదా! మజనులను తయారుచేయించి విక్రయించుచున్నాము.

ఇప్పుడైనను ప్రతియింటను రాట్నముపుంచి నూతనయారు చేసి జట్టులు నేయించుకొనుడు. అట్లుగాక తమకువెంటనే కావలసినచో మహాత్ముని గౌరవార్థముగా బీదవారికిని, కాంగ్రెసుసంఘములకును మాత్రము 34 అంగుళముల వెడల్పు 9½ మొదలు 10 గజములలో శుద్ధమైన స్వదేశీఖద్దరు అక్టోబరు 20 వ తారీఖు వరకు మాకుచేరు గుండీలు, గొడుగులు, వెండి ఫాటోటోకలములు, దేశభక్తుల పటము ఆర్డరులకు పంపెదము.

తెలిగ్రాములు: }
“గ్రాంధి” }

4-0-0 మాత్రము

స్వరాజ్యమునకు మార్గము!!

మేము అనేకరకములకోట్లు, చొక్కాలు, తువాళ్లు, పంచెలు, స్వదేశీపలకలు, చేతితో తయారుచేయబడిన కాగితములు, సాంపీలునిమిత్తము 4 అణాలున్న, ఆర్డరుతో 100-కి 20 రూపాయలును వంపకోరుచున్నాము. స్వదేశీపలకలు, చేతితో తయారుచేయబడిన కాగితములు, వెండి ఫాటోటోకలములు, దేశభక్తుల పటము లును దొరకును.

శ్రీ గాంధీ స్వదేశికాల ఏలూరు (కృష్ణాజిల్లా)

యం దభిరుచికలవారికి నేర్పటము ఇందలిముఖ్యోద్దేశములు. ఈ పరిశోధనములు నేనవేరుటగాక అమృతమునకుగూడ ఖద్దరుపత్రము నిర్మించుట దీనిభాగముగ పరిణమించెను. కొంత కాలము గడచుచున్నను ఈ పరిశోధనములయందు నగిషిపను లుండగూడదు. (3) రాష్ట్రములోని యేయే భాగములయందు స్వదేశీయపత్రము, నూలు రాటములు, వగ్గములు, వానిపరికరము ములు వీరినిగ అమృతమునకు దొంగునో జనులకు తెలియట కొక చక్రకాచిత్రము కూర్చుట, ఇందులో పేరు చేర్చుటకు పూర్వము వారి వక్రకాలయందు అమృతమున కుంచబడు వస్తువులన్నియు కుద్ధస్వ దేశీయ నిర్మితపత్రముకొనవలెను. (4) స్వదేశీయపత్రము చేయువారికి నిర్మితకట్టుల నిచ్చుట.

(5) ప్రతిజిల్లా సంఘమువారు ఈ నై పనుల నెరవేర్చు టకు అవసరమయినయెడల ప్రత్యేకాధికారి నేర్పరచవలెను. అనాదినుండియు దేశములో పనిచేయుచున్న చేపగుములకే ఎక్కువ ప్రోత్సాహమియ్యవలెను. ఈ అధికారి నూలును వస్త్రమును పోగుచేయుచుండవలెను. (6) ఈ పనుల నే చేయుచు అందువలన విడిచెదవారి జనాభాతీయము, ధనకట్టున్నవో, ఏ ఏ జిల్లాలలో నెంతవని జరుగుచున్నదో తెలుపుచుండుట. ఈ సందర్భమున పాంచాలదేశములో ఒక్క పాపూరుజిల్లాలోనే పనిచేయుచున్న మగ్గుములు 50000 లున్నవని తెలిసికొనట చాల సంతోషదాయకము.

ప్రతి జిల్లాసంఘమునకు నేతపరిశ్రమాలయముల నేర్పరచుటకును ఖద్దరు భాండారముల నేర్పరచుటకును, షామ నివారణార్థమున, ప్రత్యేకముగాగాని మొత్తముగాగాని, అవసరములకై రాష్ట్రసంఘమువారు వింశముల నిత్తురు.

గౌ. సీతారామ శాస్త్రి.

కార్యదర్శి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర నాటికాపరిషత్తు, గుంటూరు.

తురుష్కులు - గ్రీకులు

అసియా మైనరునందు యుద్ధము ఆగియున్నది. తురుష్కులైకులు గ్రీకు సేన ప్రధానభాగము నెదిరించుట లేదు. గ్రీకు సేన సమీరియాకు పశ్చిమభాగమునందున్నది.

జపాను సార్వభౌముడు మిగుల జబ్బుగ నున్నట్లు తంతి వార్త లేతెంచుచున్నది.

కలియుగ కుబేరుడు

ఆమెరికాదేశమునందలి ప్రాంతార్థ ఆయిలకంపెనీ యజమానుడగు జాన్ రాబర్ట్స్ లు ప్రపంచమంతటిలో భాగ్యవంతుడని ప్రఖ్యాతిగలడు. ఇతనికి మించినవారు మరొకరు ఇప్పుడు బహులే రీ నా గు. ఈ యువ నైతము ఆమెరికాదేశీయులే. మోటారుబండ్లనిర్మాత. ఖ్యాతమవారు. ఈయనకు గల 128 ఖాల్ల 82 లక్షల 50 వేలరూపాయల చరాస్తినివా ప్రభుత్వమువారు ఆదాయపుపన్నును వసూలుచేయుచున్నారు. ఈయనకుగల ఆస్తి యంతయు 190 కోట్లరూపాయలకు మెగా విలువగలదని అంచనా వేయబడినది.

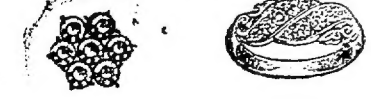
ఏజంటు కావలెను

ఈ ప్రకటనాస్థానమునందు ఒక యిగోపాకంపెనీ తిరపున పనిచేయుట కొకవిజయకావలెను. ప్రత్తి, వేరునెనకాయలు, పిటిసానము బాగుగా తెలిసిగట్టును, మంచి యనుభవము గల గనియు యోగ్యతాప్రతికలను బడసినట్టివారు మాత్రమే దౌఖిస్తులను ఈ క్రిందిచిరునామాకు పంపుకొనవలెను.

పోస్టుభాగ్యు నెం 109, మద్రాసు.

నిధుప్రముగ తియారుచేయగల యిగోపాకంపెనీ తిరపున పనిచేయుట కొకవిజయకావలెను. ప్రత్తి, వేరునెనకాయలు, పిటిసానము బాగుగా తెలిసిగట్టును, మంచి యనుభవము గల గనియు యోగ్యతాప్రతికలను బడసినట్టివారు మాత్రమే దౌఖిస్తులను ఈ క్రిందిచిరునామాకు పంపుకొనవలెను.

ఇదే సంగతి ముందుము

సీమకమలాల పుష్పరాగములకెంపుల బంగారుగలలున్న వెల సరిసముగాను పని శుద్ధముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి. కొటా మునిరత్నం శైలి అంకు సన్న, 2078 217, వైవాభారు - మద్రాసు.

వింశలు విశేషములు

జంతువుల తెలివితేటలు

ఎచ్చటనైన మనస్సువల్లగాని తగవులుగాని మానవులలో సంభవించినయెడల న్యాయస్థానములలోగాని మరి యే పెద్దమనుష్యులయొద్దగాని, రాజీచేసికొనుట స్వభావసిద్ధమని మనకు తెలిసిన విషయమేగదా. ఈ పద్ధతి మనలోనేగాక జంతువులలోనైతము గలదని వ్రాసిన పలువురు ఆశ్చర్యమగులు కాగలరు గదా! ఇట్టివిషయ మొకటి ఈమధ్య న్యాయస్థానములలో జరిగినది. ఆదేశమున పోర్చుగు అను గ్రామము గలదు. అచ్చటగల యొక పెద్దమనిషికిని మరొక ఆడపడుచుకును ఒక ఆవుమాడ విషయమున తగవు సంభవించినది. ఇరువురు ఈతగవును తమలో తాము పరిష్కరించుకొనజాలక న్యాయస్థానమున కెక్కిరి. ఆవు మాడ తన దేయ నిరూపింపరచుటకు గాను ఆ పెద్దమనుష్యుడు ఆరుగురు సాక్షులను హాజరుపరచెను. ఆడపడుచు నైతము ఆవుమాడ, ఆ పెద్దమనుష్యునిది కాక, తనదే యని దృఢపరచుటకుగాను, పదిమంది సాక్షులను దెచ్చుకొనెను. రెండవారు, ఆవుమాడ యొకటి కోర్కెను జేబుదెను. ఆవుమాడ ఏ ఆవునకు పుట్టినది అను విషయమున న్యాయస్థానమువారు పరిష్కరింపవలసి యుండెను. సాక్షులవాదమును న్యాయస్థానమువారు వినిరిగాని అది అంత సంతృప్తికరముగా లేకపోయెను. ఆవులనుండి, మాడను సాయంకాలము వరకు విడదీసి యుంచవలసిదనియు, లేదనంతరము మాడ వరకు ఆవులవద్దగల చేరగానే, వాని స్వభావ మేవిధముగా నుండునో కనుగొనెను. సదరుమాడ ఏ ఆవునకు సంబంధించినది అతిసులభముగా గ్రహింపవచ్చుననియు, ఆవుల సంతదారులు కోర్కెవారికి నివేదించుకొనిరి. ఈసలహా ననుసరించి కోర్కెవారు, మాడను ఆవులనుండి విడదీసి, సాయంకాలమువరకు వేరొకచోట కట్టివేచిరి. పిమ్మట మాడను ఆవులయొద్దకువెలికి. మాడ తిన్నగా ఆడపడుచుకు సంబంధించిన ఆవు నొద్దకు వచ్చెను. ఆవు దాని నత్రిమేముతో దగ్గరకు చేరదీసెను. అందువలన న్యాయమూర్తి, మాడ స్త్రీకి సంబంధించినదని తీర్పు చెప్పెను. పెద్దమనుష్యుడు, ఆమెకు కేసుసంబంధమున అయిన కర్చుల నన్నిటికి ఇచ్చుకొనెను.

ఆరేండ్లు తిండిలేక యుండుట

నాన్సివిల్స్ విద్యాలయమున చిలుకలు, పావురములు మొదలగుపక్షులను బెంచుటకుగా నొక పెద్దయిల్లు ప్రత్యేకముగా కట్టబడియున్నది. అకస్మాత్తుగా నొకవిధముగ జబ్బు ఆ ఇంటిలో వ్యాపించి, పక్షులలో ననేకములు అనుదినము మరణింపసాగెను. 1914 సం॥ యుద్ధము ప్రకటింపబడిన యనంతరము, ఆ యింటిని నైతము యుద్ధపరికరముల నుంచుటకుగాను ప్రభుత్వము వారామిండుకొన దిర్భానించుకొని, ఇంటియందలి పక్షుల నన్నిటిని చంపివేయు నుత్తరువుల నిచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువులనుకారము పక్షులన్నియు చంపబడి, ఆ యింటి తలుపులు మూసివేయుబడినవి. గతసంవత్సరము ఆ ఇంటిని మరమ్మత్తు చేయుటకుగాను ఇంటికప్పుడు విషమందగా, నొకగదిలో ఇంకను కొన్ని పావురములు నొకమూల గూడును కట్టుకొనియుండుట పనివాంఛనీయమైరి. గత ఆరు సంవత్సరములనుండియు అయింటి తలుపులు, నెవరును తీసినవారు కారు. ఇంటిలోనుండి మరేమార్గమునైన పక్షులు వెలుపలికి వచ్చుటకు ఎట్టి అవకాశమును లేదు. ఇంటిలో అవి తినుటకు కావలసిన వస్తువు లేవియులేవు. దీనిని పట్టి చూచిన తిండి, నీరులేకనైతము పక్షులు ఎన్నియెండ్లయినను జీవించి యుండగల పని ఆచ్చటి ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

గొప్ప రాక్షసిబామికలు దొరకుట

ఇంగ్లండునందలి ఆవనదియొడ్డున నున్న ప్లాటుఫర్డ్ పట్టణపరిసరప్రాంతములలో నొక భవనమును నిర్మించుటకు గాను పనివాంఛు ఈమధ్య పునరులు త్రవ్వించుడ వానిలో నొకనికి గజము పొడుగు గల బామిక యొకటి కనబడినది. దాని లావు ఏమగ దంతమున కన్న హెచ్చుగా నుండెను. పనివాం డ్రా బామికను చూచి ఆశ్చర్యమగులై తమయజమానునిచేతి కిచ్చిరి. ఆయన దాని వనేక శాస్త్రజ్ఞులకు చూపెట్టెను. శాస్త్రజ్ఞులు దాని నతిబాగుకాకరతో పరీక్షించి, అజానుబాహు డగు నొక మానవుని బామిక ల లో నది యొకటి యనియు ఆ బామికలు గల మానవుడు అనేక వేల యేండ్లక్రిందులై యున్నాడు, అంతకు తరువాత జీవించి యున్నవాడు కాదనియు అభిప్రాయ మిచ్చిరి. అట్టి మానవుని యితరబామికలు నైతము అప్రాంతములలోనే తప్పక దొరకునని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పగా,

గృహ యజమానుడు తన భవన నిర్మాణ ప్రయత్నమును వదులుకొని, పనివాండ్లచే ఆచుట్టుపట్లగల భూమి ననియు శ్రద్ధింపసాగెను. ఈ ప్రయత్నమువలన నింక నెన్నియో బామికలు దొరకెను. ఈవిషయముల నన్నిటినియు విన్నపాటుఫర్డ్ మ్యూజియము వారు బామికల పరిశోధనకు ప్రారంభించినారు. ఈపనిచేయుట అంత సులభమైనది కాదు. ఎంతయో కష్టపడవలయును. ఒక్కొక్కసారి విసుగుగ నుండును. ఇంకొకసెలగోపాలలోగా, శరీరనిర్మాణమునకు సంబంధించిన బామిక లన్నియు దొరకుట కేమాత్రము కష్ట ముండ జాలదని మ్యూజియమువారు తెలుచుచున్నారు.

మండుకొని చదువుకొన వచ్చునా?

ఈమధ్య లండనునగరమునందలి హైజ్ క్వెస్టియన్లు నందు డాక్టరు ఆర్. హెచ్. ఇలియట్ అను కంటివ్యాధిగల నివారణ చేయుటలో పేరుగాంచిన వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు పరుండి చదువుటవలన గలుగు లాభాలాభములను గురించి గొప్ప యుపన్యాసమిచ్చెను. పరుండి చదువుటవలన కండ్లు చెడిపోవుననియు, ఎల్లపుడును పరుండి చదువుట మానవలయు ననియు, అధవా అటులు చదువుట లేవనినది యొకయెడల, బాగుగా వెలుతురు నిచ్చు దీపమును దగ్గరనుంచుకొని తలగడ పెద్దదిగ నుంచుకొని, పుస్తకమునుగాని పత్రికనుగాని చదువునపుడు అనుకూలముగ నుండునటులు చూడవలయు ననియు, మనము కండ్లు ఎల్లపుడును క్రిందిభాగమును చూచుటకే అలవాటుపడియున్న పనియు మనము ఈమార్గమునువప్పించి కండ్లు వైకెత్తి లేదేకధ్య నముతో చూచినగాని తప్పుక తలసిప్పి రాగలదనియు ఈ డాక్టరుగారి అభిప్రాయములు. ఒకటి రెండుసార్లు ఈ విధమగు తలసిప్పినచిన్నయెడల అది పోవుట ఎంతయో కష్టతరమనియు తరువాత దాని నివారణకు నెంతయో కష్టతర పని యియిన గారి అభిప్రాయము.

అంధత్వము మాయమగుట

ఈమధ్య లండనునందలి యొక చికిత్సాలయమున జరిగిన ఆత్మదృష్టకృత్యమునుగురించి శాస్త్రజ్ఞుల నేకులు ఆశ్చర్యమగులగుచున్నారు. నైకులలో నొకనికి యంధకాలమున అంధత్వ మేర్పడి, దానిని నయముచేసికొనుటకు లండనునందలి చికిత్సాలయమున కు వచ్చి చికిత్స నొందుచుండెను. ఒకనాటి శ్రీ యాతడు పరుండిన మంచము మీదికి మాన్వాలమొక్కటి గొడవొడినుండి దుమికెను. మంచముమీద గలిగిన శబ్దమునకు కారణమేదయో దెలిసికొనదలంపసాగిన వెంటనే అతని యెడకుకంటిదృష్టి కొంచెము కొంచెముగా గోరమయ్యెను. ఇంకొకసారి తేమునదిలో ఆతడు దారితప్పి ప్రయాణముచేయుచు పడబోయెను. అప్పు డాతనినిడికంటిదృష్టి బాగుగ నవపడినది. ఎన్నియోమందులన్నియు నయముకాని అంధత్వము ఈవిధముగా మాయమగుట ఆత్మదృష్టకృత్యముగదా! దృఢమనస్సు ఎంతవని నయినను చేయగలదని ఈవిషయము తెలియజెప్పుచున్నది.

నాగజముడువలని లాభములు

మనమెప్పుడు చూచుచుండు నాగజముడు బొంతలవలన ఎట్టి లాభమును లేదని వృథాగా వ్యర్థము చేయుచున్నాము గదా! పూర్వము పాశ్చాత్యదేశములలోతనెము ఈ జెముడునుగురించి అచ్చటిజనులు మనవలెనేతలంచి వ్యర్థముగా పాడు చేయసాగిరి. యుద్ధం వారి అభిప్రాయముల నన్నిటిని మార్చివైచెను. పనికిమాలిన ప్రతివస్తువును వారు ఉపయోగమునకు దెచ్చుటకు ధగధగప్రయత్నములు చేసి కృతార్థులగుచున్నారు. అందులో ఈ నాగజెముడు ఒకటి యని చెప్పవచ్చును. ముండ్లు లేని నాగజెముడును పసరములకు మేతగా అచ్చటివారు వాడుచున్నారు. ఆగ్బాలకు ఆసిడు అను నొకవిధమగు ద్రావకమును దానినుండి తీసి, శాస్త్రాగారములలో పరిశోధనలకు వాడుచున్నారు. దానికాడను కాగితములను చేయుటకు వాడుచున్నారు. పండ్లనుండి అద్దకమునకు పనికివచ్చురంగు నొకదానిని తయారుచేసి, ఉన్ని, ప్రత్తిబట్టలకు అద్దకము చేయుటకు వాడుచున్నారు. ఇంకను ఇట్టి పనికిమాలిన వస్తువులను మనయనుదీనిపయోగములకు వాడుకొనుటకు ఏ శాస్త్రజ్ఞుడు కనిపెట్టునో ఎవరికి తెలియును?

క్రాంతయశ్రము

జింక్ అను జర్మనీదేశమునందలి యింజనీయరులలో నొకడు, క్రాంతివిధముగ యంత్రము నొకదానిని తయారు చేసెను. ఈ యంత్రసహాయమున భూగర్భమున ఎచ్చు తెచ్చుట ఏయే రకపురోహములున్నవియు అవి యెంతలోతున నున్నవియు అతిసులభముగా తెలిసికొనవచ్చునట.

వ్యవసాయము

ఎరువులు.

నేలలకును సస్యములకును గల సంబంధము.

నేలలు, ఒకప్పుడు ఫలవంతముగాను మరొకప్పుడు ఫల రహితముగాను నుండుటకు కారణములను తెలిసికొనగోరినయెడల మొక్కలు ఏలగునని వెదకునది, వాటికి ఆహారపదార్థము లేవైనది ఏలగు వాటిని వినియోగించునది ముందుగా తెలిసికొనవలయును.

మొక్కలు ఏలగు పెరుగును?

ఎక్కడ తగినంత గాలి లేదు వేడిమి యుండునో ఆ చోట్లలో విత్తనములు మొలచు నను విషయము అందరికిని తెలియును.

గాలి - దానియందుండే ముఖ్యపదార్థములు

గాలిలో ఆక్సిజన్, (ప్రాణవాయువు) నత్రజన్, కార్బన్ కాక్సైడు మొదలయినవి యున్నవి. కాని ఈ సందర్భములో ముఖ్యమైనది వై నుదహరించిన మూడువాయువులేను. వాటికి వాసన గాని రంగుగాని లేకపోయినను వాటి స్వభావములను గుణములను వేరువేరుగా నుండును. గాలిలో 2000 పార్ట్స్ నత్రజనియు 200 పార్ట్స్ ఆక్సిజనియు 1 పార్ట్ కార్బన్ కాక్సైడు నుండును.

ఆక్సిజన్ భర్తములు లేక గుణములు

దీపము వెలుగునప్పుడును కొయ్యలు మండునప్పుడును ఉష్ణము కలుగజేయునది ఆక్సిజన్. దీని వలన ద్రవీకృత పదార్థములలో కలిసి వేడిమి పుట్టించును. విత్తనములు మొలక లేత్తు నప్పుడు, వాటిలో సంగ్రహించి పెట్టుబడి యుండిన యాహారపదార్థములలో ఆక్సిజన్ కలిసి ఉష్ణమును కలుగజేయును. చమురుగింజలు, అనగా నువ్వులు, ఆముదములు, వేరుసెనగ మొదలయినవి. మొలక లేత్తుటకు ముందుగా వాటి నూనెలో ఆక్సిజన్ సంయోగము చెందును. ఆప్పుడు వేడిమి పుట్టును. మొలక లేత్తునప్పుడు వేడిమి పుట్టునో పుట్టినో యని సంతోషించువారు, విత్తనములను మొలకగట్టినప్పుడు వాటిలో చెయ్యివేట్టిన విశేషము గను.

మొలచునప్పుడు: కలుగు మార్పులు.

విత్తనములు మొలచునప్పుడు వాటిలో కలిగి ఉన్న మాంస లను తెలిసికొనగోరినయెడల, విత్తనముల నిర్మాణము ఏలగుననుండునది తెలిసికొనవలెను. విత్తనములకు హానికలుగకుండ నుండుటకు నైపాట్లును, ప్రభుమూలము కాఖులతో కూడి యుండిన బీజాంకురమును ఒకటి లేక రెండు బీజదళములను ప్రతివిత్తనము నందుండును. బీజాంకురమునకు కావలసిన యాహారము బీజదళములయందుండును. ఆయాహారములూ ముఖ్యమైన పదార్థము లేవనగా, పిండి (గంజిసిండి, స్టార్చ్) చమురు లేక కొవ్వు, మాంస కృత్తులు ("ఆల్బ్యూమిన్" యిచ్చు), ఖనిజ పదార్థములు, మొదలయినవి. బీజాంకురము మొలచునప్పుడు, వై యాహారపదార్థములలో కొన్ని రసాయన సంబంధమైన మార్పులు కలిగి మొక్కకు సాధారణముగా మారును.

వై యాహారపదార్థముల భర్తములు.

మాంసకృత్తులు, ("ఆల్బ్యూమిన్" యిచ్చు) మొక్కల కాడ వేరు మొనలు పెరుగుటకు వినియోగపడుచున్నవి. కొడి గ్రుడ్డులలోని తెలుపు పదార్థము సహితము ఒకవిధమైన "ఆల్బ్యూమిన్" కర్బనము, ఉదజన్, ఆక్సిజన్, నత్రజన్, గంధకము, స్ఫురములను మూలద్రవ్యములు దానిలో నుండును. "స్టార్చ్" అను పదార్థములో కొన్ని రసాయనపు మార్పులు జరిగినతరువాత కణముల వెలుపలిభాగముగా నేర్పడును. దానిలో కర్బనము, ఉదజన్, ఆక్సిజన్ మూలమే యున్నవి. చమురులో, స్టార్చ్ లో వలెనే, కర్బనము, ఉదజన్, ఆక్సిజన్ మూలమే కలవు గాని, ఆక్సిజన్ చాలతక్కువ. చమురు సిద్ధాహారముగా మారినప్పుడు వేడిమి పుట్టును. ఒక్క పాను చమురువలన ఎంతవేడిమి పుట్టునో 2-4 పానుల పిండిలోను అంతే కలుగును.

మొక్కల రసాయన సంస్కృతము

మొక్కయొక్క నేల వెలుపలికి రాగానే వ్యక్తిగా నేర్పడి, దాని పరిమాణము పెరువు శీఘ్రముగా అధిక మగును. మొక్కలలోగల పదార్థములేవనగా, నీరు, సేంద్రీయపదార్థము, మాంసకృత్తులు (ఆల్బ్యూమిన్" యిచ్చు) పిండి (స్టార్చ్). చమురు, ఖనిజపదార్థములు మొదలయినవి.

మొక్కల బూడిద

మొక్కలను కాల్చి, అబూడిదను పరిశీలించిన యెడల, దానిలో సోడాసియము, సోడియము, ఫాస్ఫరము, మగ్నీషియము, ఇనుము మొదలయిన ధాతువులును; స్ఫురము, క్షైలము, గంధ

పాంధూరు స్వదేశీ వృక్షములు

నేనును మరొకరినను కలిసి 2 వ తారీఖున పాంధూరు వెళ్లినాము. అప్పుడు సేతగాండ్రు అందఱును సారీలే. వారు కేవలము ద్విజులును, బ్రాహ్మణ, వైశ్యభాతుల వారివలె శుచి గలవారును ఆయి యున్నారు. వారి వ్యావస్థాపకము, భర్తృత్వం నిర్వహణము మాకపరిచితమందము గలిగించినది. మీరు కేవలము పదవారునుగాక భవిష్యుతును ఆయియున్నారు. మేము సుమారునలువదిగ్రామములకు వెళ్లి చూచునటుట బట్టలు నేయుట మున్నగువిషయముల పరిశీలించినాము.

రాటము.

మనవైపురాటముకన్న నియ్యది తేలికగ నున్నది. చక్కము చాలవెడది. అనగా ఒకగజనునకన్న ఎక్కువయెత్తుగలది. కదురు చాల సన్నవైనది. ఈ కదురునకు చిన్నినక్రము లేనేలేదు. కదురుకంటెవై విమూలగా పల్లపుగీతలు వేయబడి చాల సన్నగను పొట్టిగను నున్నది. చెవులు తాటినార అన్నివిధముల నియ్యదియే మంచిదని తోచుచున్నది. ఏలన, కలయునేని ప్రత్యేకపు ఖర్చు లేకయే వాటిని మార్చుకొనవచ్చును. చాల గట్టిగ నుండి కదురున కేమాత్రము పట్టుయ్యవ్వక కదురును అతిసున్నితముగ తీరుగనిచ్చుచున్నది. ఈరాటపుత్రాడు వడుకునూలుచే వేసబడి సన్నగను, గట్టిగను నున్నది. దీనివై నూలు తీయునప్పుడు వారు క్రింద కూర్చుండి చిన్నబల్లవై కూర్చుండురు. అయ్యది వడుకుబడిన నూలును కండెకు చుట్టుకొనుటకు చాలసదుపాయముగ నున్నది. వడుకుటకు తయారుచేయబడిన ఏరును (ఇయ్యది మరేయేరుకన్న రెండింతలు లావుగనుండును) అరటిపట్టువడతయందుంచి అందుండి నూలువచ్చునట్లుచేయుదురు. చిటికెననీలుకూలును తన్ని పట్టి సగరించుచుండును. ఇందు సేవ్యతనము ఏమి ఉంచబడిన పట్టును గట్టిగను తేలికగను పట్టుకొని నూలును రానిచ్చుటయందు గలదు.

సీరులు

మీరుపయోగించు ప్రతి జడపత్తిగాను గుంటూరువైపున్న ఎర్రప్రత్తియుగాదు. ఒక్కొక్కవిత్తనకు ప్రత్తియుండును. ప్రతి కము, హరిదము, అన్నజని మొదలయిన ఉపధాతువులను కనుపడును. కాని, ధాతువులను, ఉపధాతువులను, వేరువేరుగా నుండక, పలువిధములయిన రసాయనసంయోగములు కలిగి యుండును.

అన్నయ ముఖ్యవర్ణకమా?

ఎన్నియో మూల ద్రవ్యములు బూడిదలో కనుపడుచున్నవి. కాని ఆవియన్నియు మొక్కల యభివృద్ధికి ముఖ్యముకాదు. నేలలో యుండే పదార్థముల సెన్నిటిని వేళ్ళు వినియోగించును కాని, అన్నయ అందువలన ముఖ్యము కానేవు. వాటిలో స్ఫురము, పొటాసియములకు సంబంధించిన రసాయనవిశ్లేషణములు ముఖ్యములని తెలియుచున్నవి. మొక్కలెంత చిన్నవయసున, అవి పెరుగుటకు వై రెండువస్తువు లుండి తీరవలయును. ఈ పదార్థములు నేలలో అతిస్వల్పముగా నుండుటచేత, అతిశీఘ్రముగా వ్యయ మగుచున్నవి. అందువలన నేలలు వంశ్యగుచున్నవి. కాన, నేలలు ఫలవంత మగుటకు పొటాసియము, స్ఫురములకు సంబంధించిన రసాయన విశ్లేషణములను నేలలకు చేర్చవలసి యుండును.

వృక్షాహారములకు మూలాధారములు.

వీటిని నాలుగుతరగతులుగా విభజించవచ్చును. అవేనగా 1 వాయువు, 2 వర్షము, 3 నేల, 4 ఎరువులు కడపటి మూడు వస్తువులను నేళ్ల మూలమున నేలలోనుండి లభించుచున్నందున, వై మూలాధారములను రెండు తరగతులుగా, అనగా 1 వాయువు 2 నేల యని విభజింపవచ్చును.

వాయువు.

చెట్ల యశ్వాస నిశ్వాసములకు కావలసిన ఆక్సిజన్ వాయువు సప్లయ చేయుటయే గాక, పిండి, చమురు మాంసకృత్తులకు కావలసిన కర్బనమును సహితము ఇచ్చుచున్నది. ఎండ సహాయముచేతను, ఆకులలోని పచ్చనిరంగు పదార్థము సహాయమువలనను, గాలిలోని కర్బనమును, పిండి, చక్కెర, చమురుపదార్థములుగా మార్చుకొనును. కాని గాలిలోని నత్రజని, సస్యములు ఒక్కటైనను నేరుగా వినియోగించుట లేదు.

మొక్కలకు కావలసిన కర్బనము, అన్నజని మాత్రము వాయువునుండి చెట్లకు లభించుచున్నది. మిగిలిన వన్నియు, నేల నుండి లభించవలసినవి.

విత్తున వేటువేటుగనుండును. చేపములులపట్టో మీరు బ్రతి విత్తునకు చుట్టిన నుండు ప్రత్తిని విత్తుచుట్టును విస్తరింపజేయుదురు. పిమ్మట యావిత్తులను పీట వై నుంచి యొక్క కడ్డితో నూలునట్లుగా ప్రత్తివైట్టిగా గొలిపినటులయిన నయ్యది వేటుగ విత్తునుండి విడి వచ్చుచున్నది. అట్లు

వేటువేయుబడిన ప్రత్తిని మఱల విడివిడిగా తీయుదురు. అప్పుడు ఆప్రత్తియందుండు నలకలుతీసివేయబడును. తరువాత నక్షానిని ఏకుగా చేయుదురు. ఇట్లుచేయువచ్చును. ఈప్రత్తి కేమాత్రము నీటినితగులనియును. మరలసోకనివచ్చును. వారిశుచిత్వము, సున్నిత స్వభావములు, వారి సుకుమామగు మాటలను, చేష్టలను, జీవనమును రాటపుష్పత్రియొక్క సున్నితమునకు తారాగణములు.

నూలురాబడి

ఆకువారుమాత్రమే నూలుతీయుదురు. పంచవర్ణ ప్రాయముననే వారి ముద్ద బాలికలు చేత కదురు బట్టుచున్నారు. అమగ్నర దేవగానమును వినుచున్నారు. పెద్దవారు వాచునకు రెండు రూపాయల మొదలు నాలుగు వఱకు సంపాదించెదరు. ఈ గ్రామమునకు చుట్టుపట్ల నేబది గ్రామములనుండి ప్రతియాదివారము జరుగు సంతకు గూలు వచ్చుచుండును. ఇచ్చట సారీలు వాటిని కొని నేయుచుండురు.

వస్త్రములు.

ఈనూలుచే తయారుకాబడు వస్త్రములనే ఈపాంతములందు వివాహాది ఘనకార్యములందుపయోగించుచున్నారు. అది లేకుండుట గొప్పదగు తప్పుగా పరిగణింపబడుచున్నది. ఈ వస్త్రములు పాపభూయిష్టమగు విదేశవస్త్రములకన్న గట్టిగ నుండును. ఒక్కొక్క పోగును విశేషమగు వడికలిగియున్నందున ఒక్కొక్కపోగును చాల గట్టిగనుండును. ప్రతియొక్క పోగును తంత్రవలె గట్టిగను కలుకుగను నుండుటచే జడ్డు అంటును. అందుచే నీటియందు దుతుకబడి బాదంపబడిన మాత్రముననే వస్త్రము చుల్లెపుష్టమవలె ననవలెను చుండును. అందువలనను వస్త్రము చాలదినములు ఆటివచ్చును. ఇరువది వర్షములుగా శిథిలముగాకయున్న వస్త్రమునుకూడ చూచి చాల సంతోషించినది.

నేత.

నేతయందు అనేకభేదములుగలను. తొలి ఎక్కువయిచ్చిన కొలది మంచి నేత దొరకును. నేత మంచిదిగను తఱచుగను నున్నకొలదివస్త్రము దుస్తులుపోక, త్వరలో శిథిలముగాక యుండును. అంతేకాక ఆయ్యది పట్టుకుచ్చులె నుండును. ప్రస్తుతము నేతయందు దేశకవిధములపిండి కొలది నొప్పైయును, లాగున, భేదించుచుండును. పనుగుపోగులు దట్టముగను స్థూరమారముగను నుండును. వేకనూలు తఱచుగ దట్టముగ నుండునట్లు దెబ్బ నేయబడును. ఈ దెబ్బవేయుటయందు నేతగాని నేర్పరితనము చాలమట్టుకు కావచ్చును. కొన్నింటికి పడుగు అంచులందు దట్టమును, మధ్యను జల్లిగను నుండును. కావున ఖరీదుకుపోవువారు వస్త్రమును అంచులందు పరిశీలించి చాలదు. మధ్యను పరిశీలించవలయును. ఇదివఱకు పూలంచులు మున్నగునవి చాల విశేషముగ నుండెడివి. ఇప్పుడయ్యది తగ్గిపోయినది.

రంగులు.

పంచలు నీలింగుండుట మీరు నూలును నీలియనునీటి యందు తడుపుటచే సంభవించుచున్నది. పనుగునకు మీరు బియ్యపురంజి పెట్టుచున్నారు. అంచులు మున్నగువానికి వలయు రంగులైన మీరు తయారుచేయలేకున్నారు. నలుపు, ఎలుపు అంచులన్నియు విదేశీనూలే. కావున వారు తమరంగుల తయారు చేసే తమ వదుకులు నారంగునందు తడిపి రంగునూలే యుపయోగించువఱకు మనము అంచులు లేనివాటిని ఉపయోగించుట యావశ్యకము. వలయునేని మామడంచుగలవాటిని యుపయోగింపవచ్చును.

మగ్గములు

వీరినాటికిని వేతిమగ్గములే యుపయోగించుచున్నారు. మఱమగ్గముల నుపయోగించిన వడుకునూలుచే చేయుట కష్టమని వారియభిప్రాయమేగాని వారిపట్టికి పూర్వపుమాధ్యమును పిడి మఱమగ్గముల నుపయోగించినవారు కారు. వీరిమగ్గములన్నియు గజమున్న అవెడల్లులు తయారు చేయగలవే. చిన్ని మగ్గము లనుమాటయేలేదు. అచ్చులమాత్రము వివిధము లున్నవి. పల్నాడు, నంద్యిగ్రామమున్నగు పీఠులందు సారీ లేల గజము స్త్రర నెడల్లుల నేయుట కష్ట మనుచున్నాకో తెలియరాదు.

స్వర్ణపరిణామము

ఈవృత్తి వీరికి అనాదినుండి వచ్చుచున్నది. పూర్వమీ వృత్తి విశేషముగనుండెడిది. విదేశపు మిల్లుల మనవారు మరగినప్పటినుండియు వీరి నాదరించువారు లేకపోయిరి. ఇంతకువీరి శైలు ప్రజలయందు వీరినాటికిని వచ్చుచున్న సాంప్రదాయమువలన కలుగుచున్న ప్రోత్సాహము, ఖనిజలయోధకతయే వీరి నింతమట్టుక కయిన తమవృత్తిమానక యందే యుండునట్లు సరించినది. ఈమధ్యను అనేకులు పాంధూరు విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయినట్లు. అచ్చట బ్రతుకుట దుర్లభమయి వారు వలసపోవలసినవైచును. అతిసున్నితమగు నీవృత్తికి మన వారొసంగిన ప్రోత్సాహ మియ్యదియే.

నూతనసంజాత స్వదేశవస్త్రధారణాభిలాష వీరికి, పూర్వగతసహాయముచేయనని నమ్ముచున్నాడను. స్వదేశమాత్రమీరియభివృద్ధికి మంగళాశాస్త్రివనములు పలుకుగాక. గోనుగుట్ట వేంకటసుబ్రహ్మణ్యం.

పంచాయితీ సభలు

ప్రస్తుత రాజకీయ యుద్ధములో, కోర్టులకు పోవుటకు కూడ తగిన సావకాశము ప్రజలకు ఉండవలసింది. స్వేచ్ఛలము లోనే, కాననోల్లంఘనోద్వేగము రానైయున్నది. ఎవరైన ను, కోర్టుకు వెళ్లవలసివచ్చినను, దేవుడు పాట్లని చూపాకపోయిటకు ప్రయత్నించవలెను. లేదా, మధ్యవర్తిత్వమును అతనిని ఒప్పించవలెను. దీనికిని ఒప్పుని కక్షిదారుడు, వివాదములో సత్యము లేకపోవుటచేతనే, కోర్టులో జూదమునకు వెడలకు చున్నట్లు స్పష్టపడుచున్నది. స్నేహితుత్వముతో నున్నవారు, యిట్టి మొండికేజులలో మామూలుకోర్టుకు వెళ్లి పనిచేయక తప్పదు. కాని తక్కిన కేజులన్నియు పంచాయితీ ద్వారా, వారు సాధ్యమైనంతవరకు చలవనిపెట్టి, కేజులను పంపుట వారి ధ్యేయము.

మచిలీపట్టణములోనుండు రెడ్డలు చేరి యిట్టి పంచాయితీకోర్టును స్థాపించదలచిరిగాని, దేలినో అది సామంతులనున్నది. ప్రస్తుతము, నా కళేరీ చాచిడియు, ఒక రెడ్డగిరి, పంచాయితీకోర్టు రెట్టుకొనుటకు యాయచడిగిరి. నా తల్లిదండ్రుని పంచాయితీ కోర్టువారును, వారియెదుట వాసించు పాట్లలును, స్నేహితులు ఉపయోగించుకొనవచ్చును. నన్ను పంచాయితీ ద్వారా ఒకరినిగా కోరుకొన్నయెడల, ఉచితముగా పనిచేసెదను. పాట్లలు, మరి యే పంచాయితీద్వారా యేర్పించుకొన్నను, యాధ్యక్షములోనే వారు కలిసికొని విచారణ చేయవచ్చును. నవీనములోనన్న ఒకరు గుడివాడ తాలూకాలో వాడైనను, సులభముగ తమతగవులను పరిష్కరించుకొనుటకు, యిట్టి సానకాళములను కలుగజేయుచున్నపుడు, ప్రస్తుతమును మామూలు కోర్టులలో నన్ను వ్యాజ్యములను తీక్షణము, పంచాయితీద్వారా విచారణయే దేల పంపుకొనుటకు పాట్లలు ప్రయత్నించుకొనుదు. రాబోవు కేజులను కూడ నివారించుకొనుటకు, తమకు నమ్మకము గలవారి కేల పంచాయితీ ఖరారునామాలు వ్రాసి యిచ్చుకొని ఇక్కడి పంచాయితీ సభలో న్యాయకాస్త్రముల నడుపరించుచే తీర్పులు యియ్యవలెను.

గ్రామరెడ్డలు మామూలుకోర్టులకు పాట్లలుగను, సామంతులుగను ప్రతివాయిదాకు పోయి, తమకాలమును గృహభివృద్ధి, గ్రామములయందేయుండి ప్రజలలోని కలహములను చంపుచు, గ్రామకట్టెని వృద్ధిచేయుటకు ప్రయత్నించినయెడల, స్వరాజ్యము త్వరలోనే మనకు లభించుట కట్టిపందేహము లేదు. మనమామూలుకోర్టులో అనుదినము జరుగుచున్న చర్యలు న్యాయాధికారులబుద్ధితలత ప్రపంచజ్ఞానములు, ఆలస్యము, కూటసాత్వికములు, కరీరధనస్థములు, తుదకు చిట్టబోవలు, తమకన్నులారచూచుచు, యామూలైపు న్యాయము ముగ్గురు అనుభవకాలు గను స్నేహితుల పంచాయితీద్వారా నుండి, అత్యధికకాలములో కలుగజేయలేరా? వీరు కేజులున్న గ్రామములకేవల సాత్వికమును తీసికొన్నయెడల నిజము బట్టిబయలుగలుగుట సందెయి వేమి? ముప్పాతిక ముప్పాతిక కేజులలో, రెట్టికేజులమైన లాపాయములేకనే గ్రామపంచాయితీలే తీర్చానించవచ్చును.

కాబట్టి వై నిధానమును ఒప్పుకొనికక్షిదారులు అన్యాయమునకు ఒడ్డుకొనుచున్నాడని మనము గట్టిగా నమ్మవచ్చును; అట్టివారికిపున పనిచేయుసామంతులు ఆయన్యాయములో పాల్గొనుచున్నారని తప్పేమి? మన ప్రభాసామన్యము కడు బీదలైయున్నపుడు యిట్టివాదములోనికి వారిని దింపు. గ్రామరెడ్డల నడవలెనుగాని స్నేహితుల నన్నలాభ వేమి? కనుక ఆశుతబుము యిప్పుడు కోర్టులలోనున్న వ్యాజ్యములను పంచాయితీలకు పంపివేయుడు. కోర్టువారియెదుట సాత్వికము చెప్పటకు పోకుడు. మొండికేజులకు సహాయము చేయకుడు. ఈ కాలములో ప్రజలలో ప్రస్తుతరాజ్య విధానమునకు అసంతృప్తి పుట్టించి రాజుద్రోహసేముక్తిండు జయింతు పోవుటకు వేసేటటు సక అంధదేశములో సిద్ధపడుచున్నారు. రాజ్యవ్యయ సంతకములను పురికొల్పకుండు; సర్వముని నమ్మికదానినే పలుకుదు. కార్యాచరమునకు పోవుచే నిజమైన దేశసేవయినయి అట్లు చేయవలెను. సహాయనిరాకరణయుద్ధములో పాల్గొననివారు పీడితబంధులు, అసమర్థులు స్వార్థపరులనియి; దేశమంతయు వెల్లడియగుచున్నది. కాబట్టి ఒకవలారా, దైవ్యమవలంబించి, నడుములుకట్టుకొని నాయకులవెంట కార్యాచరములకునూడ పోవుటకు సిద్ధము కావలసిన యీ సమయములో కోర్టులలోనున్న వ్యాజ్యములను తీక్షణము, పంచాయితీలగుండా పంపివేయుటకు ప్రయత్నించుడు.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

రామనైవేద్య

ఆంధ్రసారస్వత వర్ణని గ్రంథనిలయము
బళ్లారిలో అక్టోబరు నెల 2-న తేదీని స్థాపించబడియె. అది యొక చిన్న పుస్తకభండాగారము. అందు ప్రతిసంవత్సరమున ఎలాగూయకకేరెట్టింపవలెను జరుగును. దానికి దత్తచండలము లోని మోక్షానుల విద్యాభ్యులమత్రము రావచ్చును. పరిక్షలు ముం చెన్నుడు నడుపబడునో తెలుపబడును.

—డి. చంద్రశేఖరరావు, కార్యదర్శి.

వసంతవాద.

మా గ్రామమునందు భట్టి ప్రోలు సూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారిరాకచే కష్టతర సంవలనము గలిగినది. ది 4-10-21 తేదీని గూడ వారువచ్చిరి. చుట్టుపట్ల గ్రామములనుండియు మాగ్రామము నందలి స్త్రీ పురుషులు, మహమ్మదీయ పంచమ సోదరులగూడ సభకు విచ్చేసిరి. సుమారు 800 మంది మహాజనులచే సభ జయప్రథముగా జరుపబడినది. మనదేశ ప్రస్తుత పరిపాలనకు హిందూ మహమ్మదీయ రాజుల పరిపాలనకు, గల భేదమును, దేశనాయకుల నిష్పంధము, కిలాఫత్ పంజాబు దురంతములు వెంటనే స్వతే గ్రతమును గురించియు, మనస్య సిందిరి. మైరండు దురంతములు విని మహమ్మదీయులు విదేశ వస్త్రముల దహన సంస్కారమున కొనగి స్వదేశదుస్తుల సభ యందే భరించిరి. పంచములుగూడ తమ శక్తికొలది విదేశవస్త్రముల అగ్ని దేవుని కర్పించి పవిత్రులైరి. చీరలు, కండువలు, కోట్లు మొ. సుమారు 400 కు విలువగల విదేశవస్త్రములు దహనము చేయబడినది. మహమ్మదీయులు స్వదేశవస్త్రములనే తప్ప విదేశవస్త్రములు తమ విషమలపై కట్టుకుని దండో రామాలమున గ్రామస్థులకు తెలియపరచి మాత్మసేవా పరాయణులైరి.

రామనైవేద్య మహాసమావేశము

ప్రస్తుత మాంధ్రమండలములలో రామదేవు వ్యవహారముల నిర్వహించుచున్న రామభక్తు లందఱకును భక్తితో ప్రణమిల్లుచున్నాను.

దండశిల్పము శ్రీమద్గౌరీ నాపాలకృష్ణయ్యగారినిష్పంధముచే మనకార్యభార మెక్కువయినది. అచిరముననే రామన్న కానగిక్కానమునకై ప్రయత్నించుచి దైర్యసాహసముల పురికొల్పి, 'అంతా రామమయ'మను దాత్వవ్యయతో నహింసామార్గమున బోధించుటకై వలయుప్రయత్నముల నవిభుముగ కొనసాగింపవలయును. సాధనయోగ్యులగు కార్యకలాపమును సత్య

రముగ నేర్పబడుకొనవలయును. మన కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటకు రామనైవేద్య మహాసమావేశము మాత్రమే తగియుండును. సభకు కావలసినయేర్పాట్లు లన్నియును మా 'రామనగరము'ననే సమకూర్చుననిద్దవనై రామభక్తుల నందఱును ఇందుమూలమున నాహ్వానించుచున్నాను. సభాసందర్భము లన్నియు చర్చించి తమ తమ యభిప్రాయములను నావేర వ్రాయుదురని నేను చున్నాను.

రామనగరు, చీరాల అబ్బూరి రామకృష్ణరావు

అనాధశరణాలయము

ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి చూడ స్త్రీలకు నౌక ప్రత్యేక ఆశ్రమమును ఏర్పాటుచేసి, వారికి తగు విద్యాభిక్షణ మొసంగటమూపై యున్నది. పురుషులతోబాటు స్త్రీలును పాటుపంపించేసినగాని దేశము అభివృద్ధికి రావలదు. పురుషులలో పంపురు సంసారభాగ్యతలనుబదిలి దేశాభివృద్ధికై పనిచేయుచున్నార. స్త్రీలలో అనాధలగువారు బ్రహ్మచర్యమునందుండి తీవలయునని మనయాచారమువిధించుచున్నది. అందువలన విధాకముగ అనాధలగు స్త్రీలు ఎల్లరును బ్రహ్మచర్యమునందుండియే దేశాభివృద్ధికి పనిచేయవలెను; దుట విచారకము. వారికి తగ విద్యాభిక్షణ మొసంగునెవల వారును తగిరీతిని దేశాభివృద్ధికై పాటుపడి పనిచేయగలరు.

పూనాపట్టణమున కావ్యేగారి శరణాలయమునంటి ఈ శరణాలయములు అనేకములు ప్రస్తుతకాలమున దేశమంతటను, ఎవనములు. ఆంధ్రదేశమునకంతకు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులు గారి అనాధశరణాలయము మాత్రము గలదు. అదియున పునర్నివాహము నకు సంబంధించినదై యుండుటవలన వివాహముకొరక స్త్రీలు అందుచేరి విద్య నభ్యసించుటకు వెనుదీయుచున్నారు. అందువలన నీశరణాలయము స్త్రీ విద్యాభివృద్ధిల కుపకరింపక వివాహములనుమాత్ర ముపయోగించుచున్నది. అట్లుగాక కేవలము విద్యాభ్యాసమునకు మాత్రముపయోగించునట్టి శరణాలయము మిక్కిలి యుపయుక్తము అందు విద్యతోబాటు స్త్రీల స్వతంత్రజీవనమునకు ఆధారముగ ఇతరవృత్తివిద్యలును నేర్పించవచ్చును. ఉపాధ్యాయులు, మర బోధకురాండ్రు, సాంఘిక, రాజకీయ ప్రచారకులుగాను స్త్రీలు తయారుకావలెను. నూలుపడుటకు, బట్టు నేయుట, అద్దకముపని, కట్టుపని, మొదలగు వృత్తివిద్యలు నేర్పవచ్చును. దేశాభిమానులు, సంపన్నులును నగువారు శరణాలయస్థాపనకు తగు ప్రయత్న మొనర్చుచునగాక యని కోరుచున్నాను. దేశాభిమాని.

రైతు సరకులు! బొంబాయి స్వదేశీ ప్లాంట్స్, స్వదేశీ సరకులు!!

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్డిచాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికుటు రగ్గులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తిలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పావళ్లు, చిత్రాదలు, ప్రేలగట్టు ఉయ్యలు, బొచ్చులు, పిత్తిలి టిఫిన్ సెట్లు, ఇతర వాటిలో నాలు రకములు, కోట్లు, నారమట్టు, మొదలగు మాదిరీలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, ఫీఫీను కుపరె వర్ణ రకములు, వైన వేసుకొని నవి మావద్ద ఆకక గించుకొను వైకము వెట్టుల కాన్ వాసు కేసులు, బ్రీపుసంచులు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొద విభిధ వింతయైన మొదలగు:వి పలువిధమాదిరీలలో మా యొద్దగలవు. లగునగి అనేకమాదిరీలలో మా వద్ద మాదిరీలలో ఉన్నది. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిచటచోటు చాలదు. సిద్ధముగా ప్లాంట్లో నున్నది.

సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ నూతన బ్రాంచీని తెరిచియున్నాము. తెంగళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, అనూరుదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకన మరొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత నుకు తెగినట్లు వుపయోగించునున్న వెండి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించున తెగిన సరిగెట్టు నూలు జువలీ: రకములను రప్పించి, ప్లాంట్ చేసేయున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

వైద్యులకు
కావలసిన
కి రాణా ది ను ను లు
మా వద్ద దొరుకును.
డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీనతి బి. ఏ. యం. బి. సి. యం.
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు:
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫారసీ, లిమిటెడ్
19, హరిన్ రోడ్డు, మదరాస్.

హిందూ మతము

మో. క. గాంధీ

(యంగు ఇండియా.)

మదరాసు పర్యటనమునందు ఆస్పత్రిశ్రమ గూర్చి యుపన్యసింపచున్న సేన సనాతన హిందువుడనని మునుపటికన్న దృఢముగ బలికిరిసి. అయినను హిందూమత మన్నుపేరున అనేక య సభ్యులు పనులు జరుగుచుండును. వానియందు నాకు విశ్వాసము లేదు. సేన వాస్తవముగ సనాతన హిందూ వుడను గానున్నట్లు నన్నట్లు బలపరచుకొని కోరుకొనను. గొప్పమతమును ఆధారము చేసికొని శ్రాత్రిచారుల నవలంబింపవలెనను యాస నాకు లేదు.

కాబట్టి సనాతన హిందూమతమున పదమునకు సేననుకొనిన భావమును తెలుపుట యావశ్యకము.

సనాతన హిందువుడనని సేనల యనుకొనుచుంటిని?

౧. వేదములు, ఉపనిషత్తులు, పురాణములు, మున్నగు హిందూ మతగ్రంథములందును, ఆవతారములందును, పునర్జన్మలందును నాకు విశ్వాసము లేదు.

౨. వైదిక స్వభావముగల స్వచ్ఛమగు వర్ణాశ్రమ భర్తృమునందే విశ్వాసముగలదు గాని ప్రస్తుత వ్యావహారికాచారములందు మాత్రము విశ్వాసము గలదు.

౩. ప్రస్తుత వ్యావహారిక స్వభావమునగాక భర్తృబుద్ధితో గోసంరక్షణమునందు విశ్వసించును.

విగ్రహారాధనయందు నాకవిశ్వాసము లేదు.

వేదములొప్పునగు మతగ్రంథములను దేవాంశసంభూతములని కావలెననియే వ్రాయలేదు. వేదములుమాత్రమే దేవాంశ సంభూతములని సేన విశ్వసించును. వేదములెంత యుత్కృష్టములొకటైతే, కొరను, జెండులవల్లలుగూడ యంతయు తృప్తి ములు. హిందూగ్రంథములందు విశ్వాసమున్నదని చెప్పినంత మాత్రమున వాని యందలి ప్రతిపదమును ప్రతివాక్యమును ఉత్కృష్టమని సేనంగీకరించునట్లు తలంపజనదు. అదియు ను గాక యీగ్రంథములందు నాకు సంపూర్ణపాండిత్యమును లేదు. హేతువాదమునకు బనికిరాని యుపదేశములను సేన అంగీకరింపను. ప్రస్తుత శంకరాచార్యులు, పండితులు హిందూమత గ్రంథములయందలి యుపదేశములను చక్కగ బోధించుచున్నారని సేన తలంపను. అహింస, సత్యము, బ్రహ్మచర్యమును అనుష్ఠింపని వారు, శాస్త్రములందు పాండిత్యముగలవారని సేన నమ్మును. గురువులండిన మంచిదే. కాని యాదర్శ ప్రాయులగు గురువులు కానింపని యీకాల నన వారు లేకుండనే జరుపుకొనవలయును. ఇట్లుండినను, తన మతభర్తృములు తనకు తెలియలేదని వెఱగొంద నవసరము లేదు. ప్రతిగొప్ప మతమువలెనే, హిందూమతములోని నూత్రములు సహితము సులభగ్రాహ్యములు. మార్పుజెందుటకు వీలులేనివి ప్రతిహిందువును ఏకత్వమునందును, పునర్జన్మయందును, పుణ్యము నందును నమ్మకము గలిగియుండును. కాని యితర మతములకును హిందూ మతమునకును భేదము గోసంరక్షణము నందే ముఖ్యముగ గలదు.

మానవ స్వభావమునందే వర్ణాశ్రమభర్తృ మిమిడియున్నది. ఒకమనుష్యుడు తనయిష్టము ననుసరించి తన వర్ణమును, మార్పుకొనజాలడు. తనవర్ణము ప్రకారము తానుండవచ్చు, మత పారంపర్య సిద్ధాంతమును తూట్టికరించిన ట్లుగును. అనేక తెగలగు యేర్పడి యీసిద్ధాంతమునందు గల యుత్కృష్టత చెడినది. నాలుగు తెగలును చాలును.

పుట్టుకవలన గలిగిన యాధికృత పంక్తిభోజనములవలన గాని అంతర్వివాహములవలనగాని నశించునని సేన ఎంచును. నాలుగు భేదములను వివిధవృత్తులను నూచించు సేగాని సాంఘిక జీవనమున కభ్యంతరముల నూచింపవు. తా నధికుడనియు మరి యొకరు తనకన్న తక్కువయనియు తలంచుటవలన హిందూ మతమును దూషించుట యగును. భగవత్స్మృతియం దెల్లయు సమానులే. బ్రాహ్మణుడు తన పాండిత్యమును, క్షత్రియుడు తన సంరక్షణకాశక్తిని, వైశ్యుడు తన వాణిజ్యమేధానిని, శూద్రుడు తన దేహకట్టమును వినియోగించి తోడ్పడుచుండును. ఇట్లుంటుచే బ్రాహ్మణుడు దేహకట్టము చేయగూడదనిగాని, తన్ను సంరక్షించుకొని ఇతరులను సంరక్షించుటయు తగదనికాని యర్థము గాదు. పుట్టుకవలనను, మతపారంపర్యము వలనను బ్రాహ్మణుడు తనపాండిత్యము నితరుల ప్రయోజకత్వమునకై యుపయోగించదగును. శూద్రుడు స్వతంత్రులై యేకార్యమును జేయగూడదనియు లేదు. కాని శూద్రుడు తాను కష్టపడియు పయోగపడవలెను. ఒకరిని జూచి కనుకవహింప నవసరముండదు.

పాండిత్యమున్నదను గర్వముచే తనయాధికృతను బ్రాహ్మణుడు ప్రదర్శింపజూచుకొనిన ఆతడు పనికి మాలిన వాడగును. తన ప్రత్యేకకృత్తి త్వమును జూచుకొని యహంకారము గలవా రెల్ల నకును ఇట్టిసిద్ధియే బట్టును. కర్మాశ్రమము ఆత్మగ్రహమును గలిగించి శక్తియుత్సాహముల నిలువయుంచును.

పంక్తి భోజనములు, అంతర్వివాహములు వర్ణాశ్రమ భర్తృముల కభ్యంతరములగు నుండవచ్చును, హిందూమతము వానిని స్పష్టముగ వివేకించుచున్నది. హిందూమతమునందు ఆత్మగ్రహము సరియగు పరిమితి చేరినది. స్థూల శరీరమును విశుద్ధించి నూత్నశరీరమునకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు హిందూ మతము చక్కని యవకాశముల నొసగినది. హిందువులు తమ కుమారులతో కలిసి కూర్చుండవలసిన బాధ్యత లేదు. పెండ్లికూతును ఒకేసంఘమునండి వరించుటయందు గల యాత్మగ్రహము ప్రశంసాత్ము. గృహస్థాశ్రమము ముక్తి కవనమని హిందూమతము భావించుటలేదు. పుట్టుకవలెనే వివాహముగూడ యుత్తమము. పునర్జన్మములు లేనప్పడే విముక్తి గలుగును. ఆత్మస్వారాజ్యము సులభశ్రమముగ సంపాద్య మగుటకు ఆంతర్వివాహముల, పంక్తిభోజనములయొడగల నిషేధములు అవశ్యకములు. ఈయాత్మగ్రహము వర్ణమునకు బుజువుగాదు. తనపాండిత్యము నుపయోగించి తోడి సోదరుల మపయోగపడవలసిన తనబాధ్యతను విడనాడ నంతకాలము శూద్రులతోకలిసి భోజనముచేసినను బ్రాహ్మణునికి గలుగు కళంక మెట్టిదియులేదు. అంతర్వివాహములయొడ పంక్తిభోజనములయొడ గల నిషేధములవలన యాధికృత కవనము లేదను వైవాక్యములు స్పష్టపడెనని తలచెదను.

తాను ఇతరుల కన్న యధికుడను భావముతో పంక్తిభోజనము చేయుట కొడబడదట్టి యతడు తన భర్తృమును తూల నాడుచున్నాడు.

హిందూమతము సేను పంక్తిభోజనములవై నాధారపడి యుండుట మిక్కిలిచూడవచ్చుకరము. ఒకమహమ్మదీయునిగృహమున సేన కొట్టెముకక్కును స్వీకరించినందుల కొక యాచార వంతుడగు హిందువు దిగ్భ్రుచుజెందెను. ఆ ముగ్ధునిమిత్రుడు నాకొక గిన్నెనందించి తానిలోకి పాలుపోయియుండగా అహిం దువు చాల పరితాపపడుచుండెను. మహమ్మదీయుని చేతు లో నుండి కొట్టెను సేన స్వయముగ గ్రహించుచుండగా అతనిదుఃఖ మునకు మేరలేక యుండెను. భోజనముల విషయమైన నిబంధ నలే ప్రధానముగ పరిగణింపబడుచో, మతమునకు హాని కలుగునయ్యను వచ్చినదని చెప్పక తప్పదు. మద్యపానము, అమితాహారము, మాంసాహారములేవి యాత్మసంస్కారమునకు సాహాయ్యములేగాని అవియే మన పరమార్థముగ నుండగూడదు. మాంసమును వివర్జించి ద్రోహముల నొసరించు ఆచారపరాయణుల కన్న భగవద్భక్తి గలిగి జుజువు ప్రవర్తించుచు మాంసమును తినువారే పవిత్రవంతులు.

హిందూమతమునందు ప్రాధాన్యసిద్ధాంతము గోసంరక్షణము. మానవప్రవృత్తియందు గోసంరక్షణ మొక యద్భుతమవస్థ యని నాతలంపు. గోవునులమున మానవుడు సకలపాణులను ఆదర్శభావముతో వాడగలడు. ఆవునే యేల ప్రాప్తభావము తో జూచుచుండినో నాకు బోధపడినది. భారతదేశమునందు గోవు ఉత్తమోత్తమ సహభర్తృనాని యై యున్నది. సకలకోరికలను దీర్చుచుండెను. క్షీరము నొసగుటయేగాక కర్మసాయమును సుసాధ్యము చేసినది. గోవు కరుణాశ్రయము కలిగించును. గోవునుజూచిన దాని ముఖము మాపగులయందు జాలినిపును. ప్రాణుల కన్నిటికిని. మాటలాడుటకు నోరులేనందువలన అది యుత్కృష్టముగ నొప్పుచున్నది. హిందూమతము గోసంరక్షణమును ప్రపంచమునకు నివేదించినది. గోవును సంరక్షించు హిందువులు మనునంత కాలము ప్రపంచమునందు హిందూమతము నిలుచును.

గోవుకొరకు ప్రాణము నర్పించుటయే దానిని సంరక్షించుటకు సరియైన మార్గము. తపస్సు, ఆత్మసంస్కారము స్వాధ్యాయములచే గోవును సంరక్షించుట హిందూభర్తృమై యున్నది. ప్రేమవలన ముసల్మానులను చేరజీవలసియుండ నేటిగోసంరక్షణసమస్యవారిలోకి వైరముతో ముగియుచున్నది. ఆవులను ఆవుమాడలను మనమెంత క్రూరముగ చూచుచుండినది యు తెలుపుచు నొక పొత్తమును ఒకమహమ్మదీయుడు పంపి యుండెను. పాలకొరకు మనము ఆవులనుండి మాడల నేర్పడియు నదియు నెత్తురు పీయూడియు మనకు తెలిసిన విషయములే. వాని కేనోర్లుండినచో మనభూమికార్యములవిప్రపంచమునకు వెల్లడించును. మనపశువుల నిట్లుక్రూరముగ జూచుటచే మనము భగవంతుని, హిందూమతమును చూచుచుంటిమి. భారతదేశపశువులున్నం

త దుర్భరమైనదని మైసూరులో ప్రపంచములో మరి యెచ్చటి పశువులునులేనని నాయభిప్రాయము. ఇందుకు ఇంగ్లీషువారు బాధ్యులుగాను. వేదజీకమునొకవారముగ నుపయోగించుట యనుచితము. ప్రాచీనమగు నిర్దేశ్యమే మన పశువుల దుష్ఫిత్తికారణము. మన యనాధజంతుశరణాలయములు మన పశువైపమునకి తార్కాణమే గాని అవి నరిగి తమ పనుల నిర్వర్తించుటలేదు. అవి ప్రయోజకమగు సంఘలు నుండక, వికలాంగములైన పశువులకు నిలయములై యున్నవి.

తీలకములు, మంద్రములు, యాత్రలు, వర్ణనిబంధనలు, మన మతమునకు ఆధారములు గావు. గోసంరక్షణమే మనకు ప్రధానము.

సనాతన హిందువుడని సేనల తలంచుచుండునో, యిప్పటికి నడువరులకు బోధపడియుండును. గోభక్తియందు సేననరికిని వెనువదలు. కిలాభతుసమస్యను నాస్వవిషయముగ చేసికొంటిని. ఏలే కిలాభతు సంరక్షణమే గోసంరక్షణమునకు మార్గమగును. నాసేవగమనించి గోవును సంరక్షించుమని సేను మహమ్మదీయుమిత్రులను గోరుటలేదు. భర్తృబుద్ధిమని సేను తలంచు కార్యము భగవంతునికిని తృప్తికరముగ నున్నయెడల, భగవంతుడు ముగ్ధులనులహృదయములందు మార్పు గలిగించి వారి హిందూ సోదరులయెడ జాలిగలిగి వారికి ప్రాణనమానమైన బంతువును ప్రాణము నిలుపులాగున చేయవలెనని సే ననుదినమును ప్రార్థించుచుండును.

నా భర్తృపత్నియందు నాకుగల భావమే హిందూమతమునందుగూడ గలదనుటకన్న యధికముగ నిక వర్ణింపజాలను. ప్రపంచములోని యేయితర శ్రీల, కపరికిని నావిడ అంతటి పలుకుబడిలేదు. ఆమెయందు లోపములు లేకపోలేదు. నాకు గాన్నించు లోపములకన్న యింకను అధికముగ నే ఆమెయందుండు సేమా. అయినను శాస్త్రవైమర్శి, విచ్చిన్నము గాట్టి మైత్రి గలదు. ఆలాగుననే హిందూమతమునం దెన్ని లోపము లున్నను సేనా మతమును ఆరాధింతును. గీతలును తులసిదాసు రామా యణమును నన్ను సమోహింప జేయును. హిందూమతగ్రంథములలో నీరెండే నాకు బాగుగ తెలియునని చెప్పవచ్చును. అవసానకాలము కుమారించినదని సేను తలచినప్పుడు, భగవద్గీతలే నన్ను కాంతింపజేసినవి. హిందూదేవాలయములందు సేను జరుగుచున్న పాపకార్యములు నాకు తెలియకపోలేదు కాని లోపములెట్లుండినను వానిని సేమించును. సేనుసంస్కర్తను. కాని సంస్కారప్రియత్వమువలన, మతమునందలి ప్రధానమూత్రములను సేనునిరాకరింపను. విగ్రహారాధనమునందు నాకవిశ్వాసములేదని వైవాచియుంటిని. విగ్రహము నాయందు భక్తిని పురిగొల్పును. కానివిగ్రహారాధనమానవప్రవృత్తియని సేనుతలంపును. మనము బాహ్యచిహ్నములను పాటించుచుంటిమి. ఆలయము నందే (చర్చి) ఏలకాంతమును పహింపవలయును? ఇతరగ్రంథములందేల పహింపగూడదు? ఆరాధనకు విగ్రహములు తోడ్పడును. విగ్రహము భగవంతుడని నిహించువును తలంపము. విగ్రహారాధన పాపమని సేను తలంపను.

హిందూమత మెల్ల సాంప్రదాయములను; తనయం విముద్దు కొని యున్నది. దీని వైవాక్యము వలన వివిధమైనది - ప్రపంచ ప్రకృతి నెల్ల చ భూజించుటకును హిందూమతమునందే కాశముగలదు. హిందూమతమునకు వ్యావక సువనములేదు. తనవిశ్వాసమునబట్టి ప్రతిమానవుడను భగవంతుని యారాధించు కొనవచ్చునని హిందూమతము బోధించుచున్నది. అందువలననే యితరమతములతో సంఘర్షణ లేక కాంతముగ నిలిచియున్నది.

హిందూమతమును గూర్చి వాదాశ్రమము లెట్లుండ, అన్నభర్తృమాత్రము నాకు నచ్చినదిగాదు. మతమున కన్నభర్తృత నాపు గలిగించినది. అనేకతాద్రుములనుండియాయభ్యయించినవివాద వశమేగాని యిట్టిమర్యాద్యములొకను అనే ములుగలవు. శ్రీలను పశువుకృత్తి నడపించుట హిందూమతాచారమని తలంచుట నా కవమానకరముగను న్ను. అయిన సేమి? భారత దేశమునందేక ప్రదేశములలో, నీదురాచార మభ్యర్థము నందున్నది. కాళిక మేకలను పొట్టేళ్లను చలియిచ్చుట మతిమామణమని నాయభిప్రాయము. మతమును చేమతో సంరక్షణముల క్రతే మిమలిజరిగి యుండవచ్చును. కాని యిదిమతముగాదు. ముఖ్యముగ హిందూమతముగాదు. అట్లే, గోసంరక్షణము ప్రధాన్యమైనప్పడుగూడ గోమాంసభక్షకులకు సంఘమునందు ప్రవేశము లేకుండెను. సాంఘికవిహింసాము ఇట్టితరగ్రంథులకే గాక వారి సంతతివారికిగూడ యన్వయించుచుండెను.

ఈ యభిప్రాయము మహాశయ్య గుర్తేజములతో ప్రారంభింపబడి యుండవచ్చును. కాని సేదమాత్ర మియభ్యర్థము

అసహాయోద్యమము.

మహాత్ముని యువన్యాసము.

9 వ తేదీ రాత్రి బాంబాయిలో పాఠశాలలో ఎల్లిన స్టూడుంట్ల బాలకృష్ణ సభ జరిగినది. వెంకటేశ్వర మంది సభకు వచ్చిరి. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారి కిటీవల నామోదించిన కరాచీ భిక్షాసత్యసంగ్రహమువారి తీర్మానమును మహాత్ముడు పాఠశాలకు చెప్పి. ప్రభుత్వ న్యాయస్థానముల యందు వాదించుట సముచితము గాని దేశమునందున్న ప్రతిన్యాయవాదికిని సర్వకైవ్యమును, ప్రభుత్వ సాక్షాత్కారములను చదువుట అనుచితముని ప్రతినిగూర్చికిని సర్వకైవ్యమును ఖద్దరుతప్ప మరియేబట్టల వ్రేసినదినుట పాపకృత్యమని బాంబాయిలోని ప్రతిస్త్రీకిని ప్రతిపురుషునకును సర్వకైవ్యమును తగిన శక్తి నాకు లేదని నేను విస్వసింతును గాని స్వదేశీయము నెల్లవారు పూర్తిగా నవలంబించిన గాని ఆజ్ఞాతరస్కరణము నిష్ఫలంబింపదగు నని నేను మానించబాలను అని మహాత్ముడు నడిచెను. మహాత్ముడు పాఠశాలించిన తీర్మానమును సభ్యు లామోదించిరి. విజేబట్టలను విస్తారముగా తగులజెట్టిరి.

పూనాసభలో కరాచీ తీర్మానము నామోదించుట కెల్లవారు ఆధ్యక్షత క్రింద శివాజీ మందిరమున మహాసభ జరిగినది. ప్రభుత్వోద్యోగు లందరును సివిలుయంద్యోగులును వైస్రోద్యోగులుగూడ సంద్యోములను వదలివేయ నలెనను తీర్మానమును భోపల్కురుగా రుపపాదించిరి. దానిని గంగాధరరావు దేశపాండ్యాగా రుపపాదించిరి. హిందూమహమ్మదీయమైత్రి అత్యవసరమని ముంబీగారు నడిచిరి. ఆలీసోదరుల వై కేసుచేయుటవలన విక్టోరియా రాజీగారి ప్రకటనము చిత్తుకారిలమైపోయింది. బ్రిటిషు సంబంధము వైవిక మను సిద్ధాంతము కల్గియున్నది అని మోటిమలుగారు నడిచిరి. తీర్మాన మామోదించబడినది. బాబాసాహెబు పరంజపిగారిని శిక్షించినందుల కాయన నభినందించిరి.

కలకత్తాలో విదేశీ బట్టలు

ఈ సంవత్సరము కాలీపుజ సంవత్సరమున విదేశీదానుల ఆక్రమము హెచ్చినది. భారతీయు లందుతావున నున్న దుకాణములలో స్వదేశీ విదేశీ అను వివక్షతలేకుండ బట్టల సమృద్ధి నకు చూపిరి. మల్లగుడ్డలు గంగుగుడ్డలు మున్నగు విదేశీబట్టలు విస్తారముగా అమ్మకమైనవని తెలియుచున్నది. చీరలుదీపములు మాండ్లెరుబుల వలన గా నున్నను స్వదేశీ ఖద్దరుల మిల్లులగూడ హెచ్చుగా అమ్మబడెను. గాని వానివలన విదేశీదానుల మిల్లు బట్టల భాగ వివక్షతముగా పెరిగినది. ఖద్దరు కావలెనని కొందరికి గాని ఖద్దరు విస్తారముగా రాతదని తెలియుచున్నది కలకత్తావారు కరాచీ తీర్మానము నామోదించుట.

రాష్ట్రీయభిలాషకు సమాశేషమునందు కరాచీ భిక్షాసత్య సంఘ తీర్మాన మామోదించుట. సాత్వికనిరోధమునకు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు మాగ్దును నేర్పరచినందులకు వారిని ప్రశంసించిరి. ఉలేమాల ఫహావాను దొరతనమువారు ఆంధ్రచేయుట ఆక్రమ మని తీర్మానించిరి.

కలమున నేలుటయూ కత్తితో నేలుటయూ?

లాహారులో లాఠెన్సు ప్రభువు లావిగ్రహము చెంత "విగారు ఖద్దే ప్రతిపాలనమును కోరెదరా తేఖినపాలనమును కోరెదరా?" అను సత్కేములు గల ఫలక మతికింపబడెను. గాననా లా విగ్రహము నునుండి తీసివేయుటకు 9 వ తేదీని జరిగిన పురపాలక సంఘసభలో తీర్మానింపబడెను. ఇకముందా లావిగ్రహము నేమిచేయదగునని ఆలోచించుట కొక యువ సంఘము నెర్పరచిరి.

అనుచితముగను, నిరచముగను నున్నది. నావాదము సాక్షువుగ నుండవచ్చును, లేక బోకవచ్చును. కాని అస్పృశ్యత హేతువాదమునకును, కరుణారోమునకు, ప్రేమకును కడుదూరముగ నున్నది. గోపూజ నపేక్షించు మతము మానవ బహిష్కారము నపేక్షించునని చెప్పట యసభ్యముగ నుండకమానదు. నన్ను చిత్తి చెందాడినను సరియేగాని నిన్ను బాతివారలను మృతము నేను విడనాడను. ఈయస్పృశ్యతాకళంక మున్నంత కాలము హిందూవులు స్వార్థకైవ్యము పొంద నవచ్చులు. ఒకనెళ్ల ఆర్హత సంపాదించుకొనినను, పొంది కాపాడుకొన నవచ్చులు (పాణమునకన్న సుతమును నెక్కుడు ప్రేమతో నారాధింతును. ఈ లోపము రుద్దుకొనవచ్చును. సమాన ప్రతిపత్తి గలిగి యుండు స్వత్వమును, మనలో వైరపహులగునవారి కెల్లరకును నిరాకరించి మనము భగవంతుని నిరాకరింప వుండుముగాక!

జమిందారీ కేసు

ఈకేసు మరల 17 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

పంజాబు మహమ్మదీయ ప్రతినిధులు

ఇటీవల పంజాబునందు రాజప్రతినిధిని దర్శించిన మహామ్మదీయులు భారత మహమ్మదీయ ప్రతినిధులుకారని సిమూలో 8 వ తేదీ సాయంకాలమున జరిగిన సభయందు తీర్మానింపబడెను.

ధార్వారు కేసులో తీర్పు

8 వ తేదీని జడ్జీ తీర్పుచెప్పెను. కర్మ పీఠణ పత్రికా సంపాదకుడు దివాకరు, ప్రిద్దరు హనుమంతరావు దేశాయి, గోపాలరావు దేశపాండ్యా, మదరు, కటకరుగార్లు మున్నగు వారికి 23 వందలకిని ఒకటిమొదలు మూడేండ్లవరకును కఠినశిక్ష నిధింపబడెను. కొందరికి ఒకసంవత్సరము కొందరికి రెండేండ్లు కొందరికి మూడేండ్లును శిక్ష వేయబడెను. ఈకేసుతయను కల్పితమని ముద్దాయిలు చెప్పిరే గాని దానిని రుజువుపరచ జాలకపోయిరి. ఫిర్యాదులకు సాక్షులను కలెక్టరును సూపర్వైంటును యీ విషయమునుగూర్చి ముద్దాయి లొక్కప్రశ్నవైన నడుగులేదు. గాయములు తగిలినవారిని యుద్యోగులు నిర్దాక్షిణ్యముగా వదలినను విషయము గూడ రూఢి కాదు. పోలీసు యుద్యోగులు చాల నిదానముగా పనిచేసిరి. బ్రాహ్మణులకును లింగాయతులకును కక్షలుగా నుండుటచేత నేను లింగాయతులసాక్షులునుగూర్చి చాలక్రోధ వహించితిని. కొంతమంది బ్రాహ్మణులనుగూడ వదలివేసెదనని జడ్జీవ్రాసెను. శిక్షింపబడినవారిని యరవాడ నెంటులజయిలుకు తీసుకొనివెళ్లిరి. ఆరైలుబండిని ఘోర్వర్తిలెవెలు క్రాసింగుదగ్గర నాని శిక్షితుల నటునుండి కావలికింద జయిలుకు తీసుకొని వెళ్లిరి.

మహాత్మునికి విందు చేయదలచినందులకు

చాప్లెనును బదిలీ చేయుట

యావత్సారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సమావేశము లక్నోలో జరుగునని ప్రకటింపబడగా మహాత్ముగాంధిగారును యితర సభ్యులును సభకు వచ్చుచో తమయింటికి విందునకు రావలెనని రికరెండునాకర్లును బెన్నెటుగారు ఆహ్వానమంపిరి. (ఆసభ లక్నోలో జరుగలేదు. ఆ విందనలే జరుగలేదు.) పిమ్మట యిండ్లబాడుగలను హెచ్చించుటనుగూర్చి బెన్నెటుగారు ప్రార్థనా సమయమున నుపన్యసించిరి. ఇందులకుగాను బెన్నెటుగారిని బదిలీచేసిరి. అందునుగూర్చి 10 వ తేదీ సాయంకాలము సభ జరిగినది. దొరతనమువారి అజ్ఞానసారము రాజకీయ కారణములవలన బెన్నెటుగారిని బదిలీచేసిరిని లార్డు బిషపుగారు చెండు వుత్తరములను వ్రాసిరి. అట్లు బదిలీచేయుట అనుచితము. ఈసందర్భమున ప్రజాప్రతినిధులు తెలుపుసంగతులను బిషపుసంగతులను బిషపుగారు వివరత నను తీర్మానములు చేయబడెను.

గుంటూరుమంలల కాంగ్రెసుసంఘసమావేశము

ఈనెల 13 వ తేదీని మండలసభ జరుగును. ఆసభలో కరాచీ భిక్షాసత్య తీర్మానముగూడ నామోదించబడునని గుంటూరునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

శ్రీమతిలక్ష్మీబాయమ్మగారి పర్యటనము

శ్రీమతి లక్ష్మీబాయమ్మగారు మున్నగువారు తిలకునిధికి చోడవరములో 250లు సంపాదించి మాడుగులకు వెళ్లిరి. మాడుగులలో 4 వ తేదీ సాయంకాలము గొప్పసభ జరిగినది. 5000 మంది వచ్చిరి. మహాలక్ష్మమ్మగారు మున్నగువారు రుపన్యసించిరి. శంకరాచార్యులవారివై కేసుచేయుట. ప్రహ్లాదచరిత్రము నుదహరించినందులకు గౌరవగూడెం కుమారరాజుగారిని చెరసాల కంపిరి. ఇదిహిందూమత తిరస్కరణముగానప్రభుత్వముతో సంబంధముగలవారిందరిని పుటోహితులు బహిష్కరింపవలెను అనిభాష్యరరావుగారుచెప్పిరి. మహమ్మదీయ బాలుడును 8 ఏండ్లహిందూ బాలుడును తమవంటిన్ను విడేబట్టలన్ను టినిఅగ్నిలోపడ వేసిరి హిందూబాలుడుచెవులనున్న తమ్మెట్లను తిలకునిధి కిచ్చెను. నన్ను పట్టుకొందునవదలిగానున్నది. అదినిజమైనచో పనివాడగు నాకుమారుని మాడుగులవారి వశరచెదను. చంద్రగుప్తుని చాణక్యునికి వశపరచిరితినిఅధ్యక్షుడగు ధర్మారావుగారికినాపుత్రునివశపరచెదను. అసహాయోద్యమమునందు ముందంజవేసినందులకు మాడుల వారిసభింకొంచెదను. శ్రీమతిలక్ష్మీబాయమ్మగారు నడిచిరి. భూపతి గారి శ్రీలుఅంతిపురమున ప్రాచీనత్వయింధర్మగూర్తుగుణ్యముగా శరలాభమును కత్తిసాముచేసిమాపిరి. 5వ తేదీని తిలకునిధికి 400మూలయ్యెను. వ్యభిచారవృత్తిని మానివేసెదమని వేశ్యలువాగానముచేసి తిలకునిధికి (సావరను) పెద్దకానుల'నిచ్చిరి. మాడుగుల

లో రామదండు ఏర్పడుపబడెను. అధ్యక్షుడు ధర్మారావుగారు ప్రచారకుల నభినందించిరి. మరల వారు అసకాపల్లికి వెళ్లిరి. అచట మసీదులో మహమ్మదీయసభ జరిగినది. ఆ సభయందు మాతాజీగారు మున్నగు వారందరు నుపన్యసించిరి. గోరక్షణమొనరించెదమని మహమ్మదీయులు వాదనము చేసిరి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రిని నిలిపెదమని తెలుపుటకు సూచనగా వక్తవాస్తవములను పుష్పమాలికలచే బంధించిరి. మాతాజీగారి కీప్రకారము అసకాపల్లి పౌరులు దేవాలయమున కేగి స్వామికి ఫలపుష్పముల సమర్పించి స్వరాజ్యసిద్ధిని కోరిరి. జగద్గురు స్వామిని పట్టుకొని నందులకు సానుభూతిని తెలిపిరి. రాజా నరసింగరావుగారి హిందీ యువన్యాసము హిందువులను మహమ్మదీయులును పరవశుల గావించెను. హిందీ భారత దేశ భాషనుగా నుండవలె నను భావము ప్రబలమైనది. ప్రచారకులు తునికి బయలు దేరిరి.

తునిలో జరిగిన విషయములు

8 వ తేదీని మాతాజీలక్ష్మీబాయమ్మగారు మున్నగువారు అసకాపల్లినుండి బయలుదేరి సాయంకాలమునకు తునికివచ్చిరి. స్టేషనువద్ద పౌరులువారికి ఘనమగు స్వాగత మొసగిరి. వర్షమధికముగ కురియుచున్నను గొప్పసభ జరిగినది. ఆ సభకు చాలమంది వచ్చిరి. ప్రచారకులను గూర్చి జగన్నాథదాసుగారు వివరించిరి. జాతీయగీతములు పాడబడెను. రాజాగారు హిందీని మాటలాడిరి. ప్రజలు చరసాలలలో ఏడములేకుండ చేసిన స్వరాజ్యము సిద్ధించునని మాతాజీగారు నడిచిరి. పల్నాటివిషయములు స్పష్టపరచిరి. మతమునకును ఉద్యమమునకును గల సంబంధమును వెంకమాంబగారును ఖద్దరువస్త్రధారణము విదేశవస్త్ర బహిష్కారములను గూర్చి భాస్కరరావు గారును మాటలాడిరి. విశేషబట్టల నధికముగా తగులజెట్టిరి. 9-వ తేదీ పుడయమున ప్రచారకులు ఎలమంచిలికి బయలుదేరిరి. అచటి నాయకులు మధిర ముప్పారావుగారు మున్నగువారు స్టేషనులో ఘనమగు స్వాగతమునిచ్చిరి. సాయంకాలము శ్రీల సభకు 200 మందివచ్చిరి. మాతాజీ, వెంకమాంబగారు రుపన్యసించిరి. పిమ్మట మహాసభ జరిగినది. వర్షము కురియుచున్నను చాలమంది వచ్చిరి. ప్రచారకు లందరును ముచ్చటించిరి. విదేశ వస్త్రధారణము జరిగినది. న్యాయవాదియు అసహాయోద్యమ నాయకుడునగు మధిర ముప్పారావుగారు డిశంబరువరకు వృత్తిని మానివేసిరి. క్రొత్తదావాలను పట్టమనిరి. మరికొందరు న్యాయవాదులుగూడ నటులే చేయనున్నారు. తిలకునిధికి 300 రూపాయలు చేరినవి.

ఇండియను బ్యాంక్

సెప్టెంబరు 30వ తేదీతో ఆంతమయే మాసమునకు యిండియా బ్యాంక్ వ్యవహారము లీక్రిందివిధముగ నున్నవి.

ఖర్చులు	
ఇచ్చివేసిన మూలధనము	1259380-0-0
రిజర్వు ఫండు	500000-0-0
డెపాజిట్లు	7618024-3-6
కంట్రాక్టు బిల్లులు	859147-9-9
చిల్లరలు	208154-12-2
మొత్తం	
9934686-9-5	
ఆస్తులు	
భాగములు	8348684-10-5
బ్యాంక్ యిల్లు	114925-11-5
సామాను	42121-9-7
వసూలు కావలసిన బిల్లులు	859147-9-9
చిల్లరలు	78604-9-7
నిలువ లొక్క	996202-6-8
మొత్తం	
9934686-9-5	

టీచింగు గ్రాంటులు:—ఈరాజధానిలో ప్రభుత్వసహాయమును బొందుచున్న ప్రాథమిక పాఠశాలలకై యీసంవత్సరము గ్రాంటుల నిచ్చుటకున్న గతవత్సరము మంజూరైన గ్రాంటులనిచ్చివేయుటకున్న ప్రభుత్వమువారు, జిల్లామొద్యుకేషనలు కాన్సిలరు 24 లక్షల 45 వేల 244 రూపాయలను మంజూరుజేసిరి. (ప్రచురణసంఘము)

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(౧౯౦౩-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు ౩,౦౦,౦౦౦

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు ౧,౦౦,౦౦౦

భాగము ౧-కి రు ౨.౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువ కాని వ్యవధిగల ౩ వాయిదాలలో ఇవ్వవలయును.

దైర్యము

- ౧ శ్రీ వైడ చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమిందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- ౨ సూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- ౩ నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు వంశీ టుగారు, బాక-ఎల్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాలగ్రను సంఘమునకు (ట్రస్టీ, గుంటూరు.
- ౪ బచ్చు నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, భావదాయిని గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకర్లు; పేదలలభూడి. (గుంటూరు జిల్లా

- ౫ పుతుంబాక నరసయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రిశామి బాతీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాఠెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- ౬ పురాణం సూరి శాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; బ్రాహ్మేటికులు; చుచిరీపట్నం
- ౭ బొడ్డపాటి హనుమంత రావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యవారాధనా వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
- ౮ పుచ్చా శ్రీరామకర్మగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యచాలసమాజము; భూస్వాములు; పెదపాఠెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- ౯ అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవ కార్యదర్శి. బెజవాడ.

విన్నవము.

భారతజాతికి నరయుగారంభ మైనది. నవయుగావిర్భావమున నీజాతి తన యభ్యుదయ మార్గమున గవ్యస్థానము చేరి, విభవాభిరామంబగుటకు జనులయం దాత్మకీర్తియు శాస్త్రగౌరవమును పురికొల్పుచు, వారికి తమ వెనుకటి చరిత్రయందు గర్వమును, భావిభ్యుదయమందు విశ్వాసమును ఉద్బింప జేయవలసియున్నది. ఇందుకొర కేభారతీయవిభావము నభివృద్ధిచేయవలసియున్నది. మరియు నీజాతీయవ్యక్తిత్వ మెన్నెన్ని సంస్థలగ పరిణమించినదో వాని నన్నిటి నుద్ధరింపవలసియున్నది. కవితామతల్లి నావాసము చేసి యా మేధవలసమర్మణులను ప్రచారణ చేయవలసియున్నది. ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు, సాంప్రదాయపారంపర్యమునకు అనుకూలముగ జాతీయపురాణగాధలను చిత్రించుచు, తీక్ష్ణ-పాఠన-కృష్ణ దేవరాయాది జాతీయ పీఠులపటములను వ్రాయించుచు, ప్రచురింపవలసి యున్నది.

ఈ కార్యమునకై విశేషముగ గ్రంథములను, చిత్రకళానిర్మాణములను బయలు వెదవలయును. ఇట్లు, ముఖ్యముగ అన్ని పనిముట్లతోను పరిపూర్ణముగ సంపాదించబడిన యొక ముద్రణాలయములనునే జరుగదగియున్నది.

ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకుగల అసౌకర్యములు ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకు ప్రచురణమునకు, పూర్తిగా నసతి తక్కువగా నున్నదని భారతీయుగా చెప్పవచ్చును. శాస్త్రపురియందు గల కొలది తెలుగుముద్రణాలయములు తమ పనితోనే తీరికలేక యున్నవి; ఇంకేగాక, అక్కడ కూలిచాల వాచ్చుగానున్నది. ఇక తెలుగుజిల్లాలలో నక్కడక్కడగల ముద్రాక్షరశాలలన్నిటియందును ఒకటికంటె అధికముగ్రంథసాహాయ్యము తక్కువగా నున్నది. ఇవియైనను “బాకలు బోర్డులు” “మ్యునిసిపాలిటీలు” “గవర్నమెంటు”-మొదలగు వారి పనులతోను, బావవచ్చుతోను తీరికలేకయున్నవి.

ఇట్టిస్థితిలో దేశమున గ్రంథకర్తలు, ఒక ముద్రాలయమునుండి మరియొక దానికి తిరిగి తిరిగి వేసారి కడ కెట్లుగో ఒక గ్రంథమును ముద్రింపగ లిగినయెడల, అది చక్కగా నుండక పోవుటయో, సమయమున కందకపోవుటయో, తటస్థించు

చున్నది. మరియు ఈ ప్రస్తుతస్థితియందు ఒక గ్రంథకర్తలను, ముద్రించువారను, ప్రచురణచేయువారను, అమ్మకములు చేయువారు నై యుండవలసినవచ్చుచున్నది. మీరు మిక్కిలి గ్రంథకర్త తన గ్రంథమును ముద్రించి ప్రచురించుటకు కలము ద్రవ్యమును తానే సేకరించుకొనవలసి యందుట ప్రాయశఃకముగా నున్నది ఈస్థితి నుండి తొలగించుకొని మిగిలినది దుర్భరముగా నుండును.

ముద్రణ మభివృద్ధి జేయుటకు దగిన సావకాశములు.

ఆంధ్రదేశముందు ముద్రణాసౌకర్యాభివృద్ధికి, ఒక పూర్తియైన “టైప్ ఫౌండరీ” (Type foundry) అనగా అమ్మకత్తులములు పోతపోయే యంత్రాలయము చాలా అవసరము అక్షరములకు ప్రతి ముద్రాక్షరకాలవారును చెప్పవచ్చు నుండి విశేష వ్యయ ప్రయాసములకును కాలవిలంబమునకును నోర్చి తెచ్చుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. చెప్పవచ్చు “టైప్ ఫౌండరీ” లెకను తెలుగు “టైపు”ల యభివృద్ధి కేమియు శ్రద్ధ వహించుట లేదు. ఇతరదేశభాష లన్నియు అనేక రకముల “టైపు” లను గలిగియుండగా తెలుగున ౬ రకములే కలవు. వాటిలో నైనను ౩ రకములే కులభముగా దొరకును. ఈ మాటిలోను గ్రంథముద్రణమునకు లభించునది రెండు రకములే. ఈ సందర్భములనుబట్టి పూర్తిగా పనిముట్లుగల “టైపుఫౌండరీ” చాల అభికరముగ నుండగలదు. అనేక రంగులతో “హ్యాండ్ సెట్టింగ్”ను చిత్రలేఖనములను ముద్రించుటకును - బొమ్మలను తయారు చేయుటకును, పుస్తకములందు వివిధగా పటములను చేయుటకును “లిథో నెస్సు” “హ్యాండ్ సెట్టింగ్” “ప్రోసెస్” సామానులను ముఖ్యపరములై యున్నవి

కేంద్రముద్రాక్షరశాల: ఆంధ్రదేశమున కవసరము

ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్రస్థానమున “టైప్ ఫౌండరీ” “లిథో నెస్సు” “హ్యాండ్ సెట్టింగ్” సామానులు వగైరాలతో నున్న ముద్రాక్షరశాల అభ్యంతరభక్తికముగ నున్నది. పుస్తకముల ప్రచురణమే గాక దేశపటములు, చిత్రపటములు మొదలగు వాని ప్రచురణయు అమ్మకమును జరుపవలసి నున్నది. ఈ కంపెనీవారు నిర్దుష్టము లైన ప్రామాణ్య గ్రంథములనే ముద్రించుచుందురు. పుస్తకములు బొమ్మలు వగైరాలు అమ్మ

నది, అమ్మకముచేయు వ్యాపారము మిక్కిలి లాభకరమైనది ఈ పనిని చేయుటకు ఆ ౧౯౩౦వేసీలు పెట్టినను కావలసినంత పని గలదు. ప్రస్తుత స్థితిగతులను బట్టియు (కనువృద్ధి గాంచగల పాఠకుల సంఖ్యను బట్టియు, భారత విభావాభివృద్ధిని బట్టియు, ఈ కంపెనీయొక్క లాభములు విశేషముగ వృద్ధియై తీరవలయును. ఈ కంపెనీ వ్యాపారము పెట్టుబడివారునకు లాభకరముగ నుండుటయే గాక దేశోపయోగ మైనదిగ కూడ నున్నది. కాబట్టి ఇందులకు ప్రోత్సాహపడవలసినదే జేయునకు గూడ తాత్కాలికముననే గాక కాలాంతరమందు గూడ గతి నెదురు చూడగమును బట్టి ఈ యుద్యమము సర్వజనాదరణీయము కాదగి యున్నది. కావున ఈకంపెనీ నై యుద్దేశ్యములతో ప్రారంభింపబడినది.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

ఈ కంపెనీ ప్రస్తుతము బాగా పని చేయుచున్న బెజవాడ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ మ్రెసును యావత్తు ఆఫీస్ ఆఫ్ బాకీల పరపలి యంత్రములతో గూడ రు 20,802-8-0 లకు వెంటనే కొనుటకు నిర్ణయింపబడినది.

ఇదరు “ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల” ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క సొత్తు అయి యున్నది. 1913 సంవత్సరమున చెక్కుపట్టణములో జరిగిన ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ముద్రాక్షరశాల కొక దానిని ఏర్పాటుచేయ సంకల్పించబడినది. కొంతవరకు చంచాలు గూడ వసూలు చేయబడినది. ఆ ప్రకారము వసూలు అయిన మొత్తము చాలవరకున కారల సేవ సొమ్మును అర్పగా తీసికొని వచ్చి పడక నుద్రాక్షరశాలకు ఆరత్వము లగు వస్తువు లన్నియు సంపాదించబడినవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ఇదరు ముద్రాక్షరశాలను రు 8,000 ల నిలువగల షేర్స్ ఇవ్వబడినవి.

మిగిలిన విషయములన్నియు “ప్రోసెస్”ను “మెమోరాండము”నందు చూడవలెను. వలయువా రిట్లు వ్రాయవలెను

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య
మేనేజింగు డైరెక్టరు, బెజవాడ

మిక్కిలి పుష్టదేశమును యిండియా నేతమునకు మెదడునకు చాలా గలకులకునుమాంద్యము రుదబుటకును భావకీర్తి హెచ్చుటకును తల వెండ్రుకల పనుల భయం నిగనిగలాడుచుండుటకును (పతి శ్రీయును ప)తిపురమును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టరు)

తల వెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తి తలనూనెయందు కలవు. మునుము సోగొట్టును. కొనములకు పట్టునంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మొదగుటకున కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును సోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయిలు తెలుగునె అన్నిటిలోను శ్రేష్టమైనది. శ్రీలకు పురపులకును, వెక్కుచుండికి నునూపకారము మొనరిం చినది.

నేను నీని నువ్వెయిగించిమానును.

శల ఒకబుడ్డి 1.0-0 ని. పి. చార్జ్ 0.6-0 అనాము.
చూచుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జ్ ౦.౧2-0 అనాము.
సోల్ ఏజెంట్లు. వి. పి. చునీమార్గము కవిూను రు 0.2-0 ప్రత్యేకము.
అంగ్లోయిండియాను డ్రగ్ అందు కెయికులు కంపెనీ.
D 126 W 100. 155 బామ్మనుసీడు, శంబూయి.

సులయ చంద్రము

గనేరియా అను నెగోగమునకు వారము. పట్టుములేదు. విడికారితో పనితేదు. ఎటుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెగోగమును మూడు పూటలలో చూపును. శ్రీలకు నునుమ బ్యాధులకు గూడ ఇవి రాజోధము. డబ్బీ 1-కి శల 2-4-0

1 చుచిరీ (చులయచంద్రమున కుపసారము) డొన్న 3-0-0

1251 మునుకుశోదక

మునుకుల మున్నగు గర్భాశయ దోషములను శోగొట్టి సంతానము నొనంగు వింతానుడి. డబ్బీ 2-0-0

పీ యూ ష ము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బురులు. చుంచినవారను. సుజము గల అముల్లదయోగము. డబ్బీ 0-12-9

గంధర్వశార్మసీ, రాయవరం, (నోదావరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

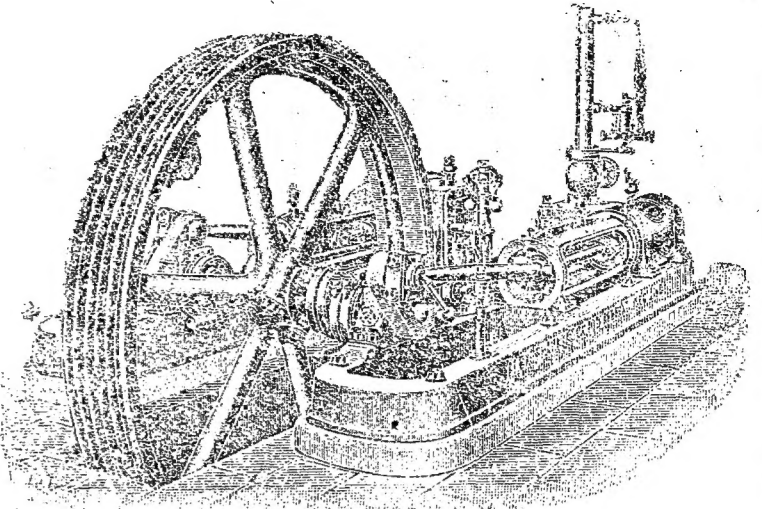
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

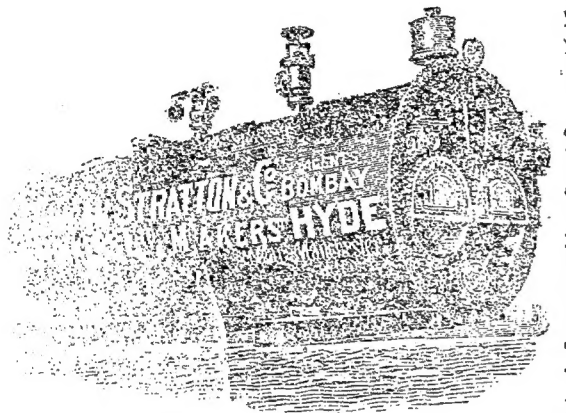
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంపోర్టర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10' అడుగులు
మొదలు 2' అడుగుల వరకు
కుండును — డయామీటరు
ఆ 4. మొదలు 6 అ. 8 అం.
వరకు యందును.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు
80 పౌండులు మొదలు
160 పౌండుల వరకుండును.

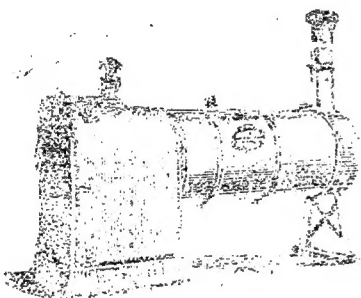

స్ట్రాటన్ స్టీల్ కార్క్స్ బాయిలర్లు.

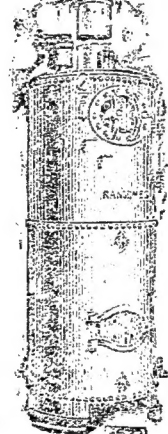

స్ట్రాటన్ స్టీల్ లంకామైద బాయిలర్లు.
పొడవు 2' 6" మొదలు 22' 6" వరకుండును.

డయామీటరు 6 అం. మొదలు 36 అం. వరకుండును.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు 100 పౌం. మొ. 250 పౌం. వరకుండును.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు 80 పౌండులు మొదలు
160 పౌం. 120 పౌం. 150 పౌం. వరకుండును.

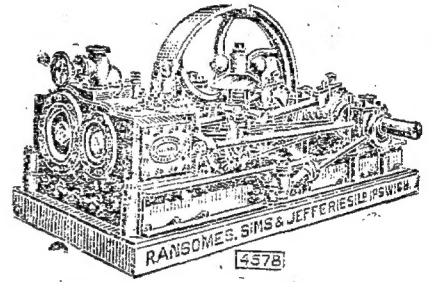

వర్టికల్ బాయిలర్లు.
పొడవు 8' 6" మొదలు 22' 6" వరకుండును.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌండుల వరకుండును.

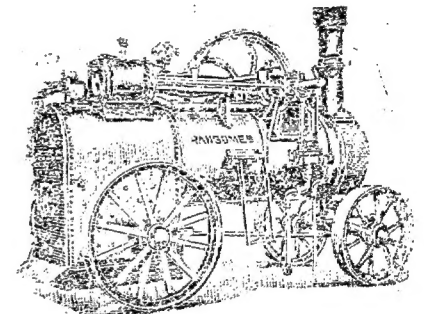
ఈ క్రింద తెలుపబడిన వాటిని
నష్టము చేయుదుము.
దూది జిప్సొంగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది స్పిన్సింగు మెషిన్
దూది పిండింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ లిఫ్టింగు మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
నాగళ్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కొరకన్ నూనె బొరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
లేతులు వర్క్సులు కొరముట్లు
స్టీలు షాఫ్టింగు, కట్టింగులు, వెడ్జింగులు
కాట్ బరన్ అండ్ కాట్టె వరన్ ఫుల్లి.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెస్టెడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజిన్లు.

(కాన్ కుమార్తె మొననుండి పోల్ తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజిన్లు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపాండు ఎంజిన్లు.

పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెషరు 120 పౌండులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో ప్రెషర్ సిలిండరు.
స్టీము ప్రెషరు 150 పౌండులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్స్ ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మానేవల్ బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, వడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బీతో నూనె కల రూపు 0—10—0; డబ్బీ 1-8 రూపు 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలు.

అమృతాంజనం డి పో.

109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

